

УДК 94(477.83):378.6(477.83-21)"1946/1947"
DOI: 10.24919/2312-2595.12/54.283757

Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100; доцент кафедри мобілізаційної, організаційно-штатної, кадрової роботи та оборонного планування, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, вул. Героїв Майдану, 32, м. Львів, Україна, індекс 79026 (vilnickiy@gmail.com)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4969-052X>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/H-4431-2017>

ScopusID:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203399830>

Наталія КАНТОР

кандидат юридичних наук, доцентка кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, 82100, Україна (natali.kantor@gmail.com)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9533-0851>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/B-6190-2019>

Тарас БАТЮК

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (tbatyuk@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4159-5226>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/C-1506-2019>

Бібліографічний опис статті: Ільницький, В., Кантор, Н., & Батюк, Т. (2023). Повсякденне життя Миколаївщини (1946–1947): у матеріалах звітної документації українських націоналістів. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного*

© Василь Ільницький, Наталія Кантор, Тарас Батюк, 2023

педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія, 12/54, 371–435. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283757>.

ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ МИКОЛАЇВЩИНИ (1946–1947): У МАТЕРІАЛАХ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Анотація. *Мета статті* – опублікувати і проаналізувати підпільний документ «Звіт за місяці грудень-лютий 1946–1947 рр.» (5 квітня 1947 р.) як джерело до історії повсякденного життя у Миколаївському районі зокрема, так і в Західній Україні – загалом. **Методологія дослідження** – принципи науковості, об'єктивності, історизму, методи зовнішньої та внутрішньої критики джерел. **Наукова новизна** полягає у тому, що до наукового обігу вперше вводиться досі невідомий документ до характеристики різних сторін повсякденного життя у Миколаївському районі (1946–1947 рр.) і здійснюється його аналіз. **Висновки.** Отже, публікований документ («Звіт за місяці грудень-лютий 1946–1947 рр.» є важливим джерелом до вивчення історії повсякденного життя різних соціальних груп населення не лише у Миколаївському районі Дрогобицької області, але й всієї Західної України. Зберігається він у Галузевому державному архіві СБУ (фонд 13, справа 376, том 76, аркуш 87–111). Автор документа – особа на псевдо Поліщук. Сам документ був підготовлений 5 квітня 1947 р., хоча до нього увійшли інформаційні донесення за грудень 1946 – лютий 1947 р. У документі подається зведена інформація про кадрове наповнення, напрями роботи адміністративних, силових, господарських і культурно-освітніх органів. Водночас автор зафіксував і основні заходи, проведені українськими націоналістами (збройні акції, пропагандистська робота, суспільна опіка тощо). Відтак показав ставлення населення до руху. Також упорядник наводить інформацію про чисельність переселенців із Польщі, а також національних менших тощо. У виданні максимально збережено лексику, авторські та редакторські особливості джерел. Без змін подано власні і географічні назви. Виправленню підлягали лише найбільш очевидні граматичні огріхи. Кожен документ

супроводжується легендою, в якій зазначено місце його зберігання (назва архіву, номер фонду, опису, справи, аркушів). Вважаємо, що доцільно підготувати окремий збірник підпільних документів, у яких розкриваються окремі аспекти повсякдення Миколаївщини у 1940–1950-х рр.

Ключові слова: ОУН; УПА; український визвольний рух; Миколаївський район; повсякденне життя.

Vasyl ILNYTSKYI

PhD hab. (History), Professor, Head of the Department of History of Ukraine and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24 Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100; Associate Professor, Department of Mobilization, Personnel and Human Resources Management and Defense Planning, Hetman Petro Sahaidachnyi National Ground Forces Academy, 32 Heroyiv Maydana Str., Lviv, Ukraine, postal code 79026 (vilnickiy@gmail.com)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4969-052X>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/H-4431-2017>

ScopusID:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203399830>

Nataliya KANTOR

PhD (Law), Associate Professor, Department of History of Ukraine and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24 Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (natali.kantor@gmail.com)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9533-0851>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/B-6190-2019>

Taras BATIUK

PhD (History), Associate Professor, Department of History of Ukraine and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24 Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (tbatyuk@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4159-5226>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/C-1506-2019>

To cite this article: Ilnytskyi, V., Kantor, N., & Batiuk, T. (2023). Povsiakdenne zhyttia Mykolaiivshchyny (1946–1947): za materialamy

zvitnoi dokumentatsii ukrainskykh natsionalistiv [Everyday life in the Mykolayiv region (1946–1947): in the materials of the reporting documentation of Ukrainian nationalists]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii Istorii – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 12/54, 371–435. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283757> [in Ukrainian].*

EVERYDAY LIFE IN THE MYKOLAYIV DISTRICT (1946–1947): IN THE MATERIALS OF THE REPORTING DOCUMENTATION OF UKRAINIAN NATIONALISTS

Summary. The purpose of the article is to publish and analyze the underground document «December-February 1946–1947 report» (April 5, 1947) as a source for the history of everyday life in the Mykolaiv district in particular, and in Western Ukraine in general. Research methodology – principles of scientificity, objectivity, historicism, methods of external and internal criticism of sources. The scientific novelty is that for the first time a previously unknown document describing various aspects of everyday life in the Mykolaiv district (1946–1947) is introduced into scientific circulation and its analysis is carried out. Conclusions. Therefore, the published document («December-February 1946–1947 report» is an important source for studying the history of everyday life of various social groups not only in the Mykolaiv district of the Drohobych region, but also in the whole of Western Ukraine. It is kept in the Branch State Archive SBU (fund 13, case 376, volume 76, sheets 87–111). The author of the document is a person under the pseudonym Polishchuk. The document itself was prepared on April 5, 1947, although it included information reports from December 1946 to February 1947. The document provides summarized information about the staffing, performance of administrative, law enforcement, economic, and cultural and educational bodies. At the same time, the author also recorded the main activities carried out by Ukrainian nationalists (armed actions, propaganda work, social care, etc.). Thus, it showed the attitude of the population to the movement. The compiler also provides information on the number of immigrants

from Poland, as well as national minorities, etc. The article preserves the vocabulary, authorial and editorial features of the sources as much as possible. Proper and geographical names are given without changes. Only the most obvious grammatical errors were subject to correction. Each document is accompanied by a legend, which indicates the place of its storage (name of the archive, number of the fund, description, file, sheets). We believe that it is expedient to prepare a separate collection of underground documents that reveal certain aspects of everyday life in Mykolaiv Oblast in the 1940s and 1950s.

Key words: OUN; UIA; Ukrainian liberation movement; Mykolaiv district; everyday life

Постановка проблеми. Українські повстанці залишили величезну документальну спадщину про свою діяльність. Важливо, що навіть зараз вдається її розширювати (періодично віднаходяться як окремі документи, так і цілі архіви). Введення до наукового обігу чергового невідомого чи маловідомого документа сприяє подальшому заповненню історіографічних лакун. Водночас документальні джерела українських націоналістів дають змогу доповнювати ширші проблеми історії повсякдення. Історія повсякденного життя різних соціальних груп і верств: номенклатури, інтелігенції, селян, робітників, духовенства, учнівської та студентської молоді, паралельно із вивченням політичної, забезпечують цілісну реконструкцію історії України. Саме до таких подієво насичених джерел належить і публікований нами документ, який розкриває різноманітні аспекти повсякденного життя Миколаївщини у 1946–1947 рр.

Аналіз досліджень. Відомості до історії повсякденного життя мешканців Західної України містяться в узагальнювальних працях В. Барана та В. Даниленка (Баран & Даниленко, 1999), І. Біласа (Білас, 1994а, 1994b), Д. Веденєєва і Г. Биструхіна (Веденєєв & Биструхін, 2007), Т. Вронської та С. Гальченко (Вронська & Гальченко, 2011), В. Даниленка (Даниленко, 2010), А. Кентія (Кентій, 1999), Ю. Киричука (Киричук, 2003), І. Патриляка (Патриляк, 2012), А. Русначенка (Русначенко, 2002), В. Смолія (Смолій, 2006) та ін. Окремі

аспекти повсякденного життя окремих соціальних груп населення вивчали Я. Антонюк (Антонюк, 2013, 2016), М. Гавришко (Гавришко, 2015, 2016), В. Голубко і А. Середняк (Голубко & Середняк, 2007), В. Ільницький (Ільницький, 2016), О. Ісайкіна (Ісайкіна, 2005), Л. Ковпак (Ковпак, 2003), О. Коляструк (Коляструк, 2012), О. Малярчук (Малярчук, 2006–2007), Г. Стародубець (Стародубець, 2005, 2008) та ін. Питання повсякденного життя молоді на Дрогобиччині досліджували В. Ільницький, М. Галів, М. Ярушак (Ільницький, 2017, 2019; Ільницький & Галів, 2015; Ільницький & Ярушак, 2020). Проте повсякденне життя на теренах окремих регіонів залишається не вивченим або вивченим слабо. Зокрема, це стосується повсякденного життя Миколаївщини. Пролити світло на окремі аспекти допоможе публікований документ.

Мета дослідження – опублікувати і проаналізувати підпільний документ «Звіт за місяці грудень-лютий 1946–1947 рр.» (5 квітня 1947 р.) як джерело до історії повсякденного життя у Миколаївському районі зокрема, так і в Західній Україні – загалом.

Виклад основного матеріалу. Документ «Звіт за місяці грудень-лютий 1946 – 1947 рр.» укладено на 25 аркушах. Автор – підписався як «Поліщук». Саме він, очевидно, систематизував та узагальнював отриманий первинний звітний матеріал. Важливо, що у самому документі міститься точна дата його створення – 5 квітня 1947 р.

Публікований документ наглядно демонструє дуже добру поінформованість автора у різних аспектах адміністративного, економічного, суспільно-політичного, культурного життя Миколаївщини. Українські націоналісти знали керівний склад адміністративних, силових та господарських органів Миколаївського району за прізвищами, національністю, походженням, ступенем членства у партії, займаними посадами, мережу та чисельність первинних комсомольських організацій, напрями їх роботи. Володіли інформацією не тільки про кадрову чисельність силових підрозділів, але й про наявність озброєння. Окремо відзначимо поінформованість націоналістів про розміри заробітних плат різних категорій працівників (адміністративних, силових, господарчих, культурно-освітніх, медичних), розміри

державних закупівель, чисельність та різноманітні види податкових стягнень, продуктивність виробництва склозаводу. Окремий інтерес становить зафіксована цінова вартість цілої низки продуктових та промислових товарів. Освітні заклади (школи в Миколаєві, Роздолі, Дороговижу, Держові, Розвадові, Рудниках, Черниці, Березині, Верині, Волі Великій, Дуброві, Глові, Київці, Крупську, Малехові, Надітичах, Стільську, Тростянці, Устю, рільничий технікум в Черниці), їхній кадровий потенціал (за національністю, походженням, партійністю, освітою) також розписано у документі. Знайшли своє відображення у джерелі і питання радянських збройних та пропагандистських заходів спрямованих проти ОУН і УПА (облави, перевірки, засідки, наскоки, провокації, арешти). Окремо наголосив автор на злочинах, які вчиняли радянські силовики проти місцевого населення (пограбування, вбивства тощо), а також підготував загальний висновок про ставлення населення до визвольного руху, подав оцінку ситуації (міжнародної та внутрішньої), санітарного і господарського станів тощо. Виділив окремо інформацію про стан і масштаби націоналістичної пропаганди, проведені акції.

З документа довідуємося і про значні відмінності між зарплатами директора та робітника, про види та чисельність податків, виробничі потужності окремих підприємств, товарний асортимент у кооперативах, навчальні предмети в освітніх закладах, поширювані радянські періодичні видання тощо.

Загалом документ укладено за типовою схемою, прийнятою у підпіллі, тому він має складові розділи та підрозділи, які охоплюють різні аспекти повсякдення, оформлених у два розділи та підрозділи: **вороже середовище**: 1) *адміністрація* (райвиконком, міськрада, райпартком, райкомсомол, НКГБ, НКВД, істребітелі, нарсуд, райвоєнкомат, райземвідділ, зоопункт в м. Роздолі, райфінвідділ, дороговий відділ, уповнаркомзаг, заготконттора, райпромкомбінат, райспоживспілка, піщпромкомбінат харчокомбінат, комунальне господарство); 2) *стан охорони райцентру* (лісоруби, охорони фільварків і заводів, постой ЧА), 3) *господарка* (підсобні господарства, трести і лісгоспи, підсобне господарство в Дороговижу, рибтрест у Рудниках, дирекція лісгоспу в

Миколаєві, участок діляниця лісгоспу на Приймї, участок діляниця лісгоспу в Роздолї, ліспромгосп в Роздолї, артїлі, шевсько-кравецький артїль “Червона Зїрка” в Роздолї, шевська артїль ім. Ватутїна в Роздолї, гончарська артїль ім. Ворошилова в Миколаєві, контингент, податки, земельні громади, будівництво), 4 *промисл* (тартак в м. Роздїл, пивзавод в м. Роздїл, склзавод в с. Пісочна, спиртзавод в с. Дороговиж, кахельно-вапняний завод в с. Розвадїв, водокачка в с. Розвадїв, МТС в с. Дороговиж, млин в м. Миколаїв /моторовий/); 5) *торгївля*; 6) *пошта* (пошта в Миколаєві, філії пошти в Пісочній, Роздолї, Розвадовї); 7) *адміністративні зарядженнє*; 8) *шкільництво* (РАЙВНО, середня школа в Миколаєві, Роздолї, неповна середня школа в Дороговижу, Держовї, Розвадовї, Рудниках, Черниці, початкова школа в Березинї, Веринї, Волї Великій, Дубровї, Іловї, Київцї, Крупську, Малеховї, Надїтичах, Стїльську, Тростянцї, Устю, рїльничий технїкум в Черниці), 9) *культурне життє* (адміністрація «Дому Стариків у Роздолї»); 10) *санїтарна дїлянка*; 11) *пропаганда* (редакція “Перемоги”), 12) ворожї акції (облави, провїрки, засїдки, наскоки, провокації, арешти, грабежї і вбивства, крадежї); ***наше середовище***: 1) *постава мас до ворога*, 2) *постава мас до нашого руху*, 3) *оцїнка свїтової і нашої ситуації*, 4. *вїроїсповїданнє*, 5. *санїтарний стан*, 6. *господарський стан*, 7. *суспїльна опїка*, 8. *переселенцї*, 9. *українцї зі СУЗ*, 10. *осєаги нашої пропаганди*, 11. *нашї акції*, 12. *національні меншини*. Отже, детальнїсть висвітленнє кожної із позицій свїдчить про добру поїнформованїсть пїдпїлля, тобто наявнїсть широкої власної інформаційної мережї. Водночас і засвїдчує усебїчнїсть охопленнє рїзних аспектів суспїльно-полїтичного, економїчного, культурно-освітнього життє Миколаївщини. Наведенї у ньому данї сутєво розширюють вїдомостї про повсякденне життє рєгїону у пїслявоєнний перїод.

Висновки та перспективи подальших розвїдок. Отже, публікований документ («Звїт за мїсяцї грудень-лютий 1946–1947 рр.» є важливим джерелом до вивченнє історії повсякденнє життє рїзних соціальних груп населеннє не лише у Миколаївському районї Дрогобицької областї, але й всїєї Захїдної України. Зберїгається вїн у Галузевому державному

архіві СБУ (фонд 13, справа 376, том 76, аркуш 87–111). Автор документа – особа на псевдо Поліщук. Сам документ був підготовлений 5 квітня 1947 р., хоча до нього увійшли інформаційні донесення за грудень 1946 – лютий 1947 р. У документі подається зведена інформація про кадрове наповнення, напрями роботи адміністративних, силових, господарських і культурно-освітніх органів. Водночас автор зафіксував і основні заходи, проведені українськими націоналістами (збройні акції, пропагандистська робота, суспільна опіка тощо). Відтак показав ставлення населення до руху. Також упорядник наводить інформацію про чисельність переселенців із Польщі, а також національних менших тощо. У виданні максимально збережено лексику, авторські та редакторські особливості джерел. Без змін подано власні і географічні назви. Виправленню підлягали лише найбільш очевидні граматичні огріхи. Кожен документ супроводжується легендою, в якій зазначено місце його зберігання (назва архіву, номер фонду, опису, справи, аркушів). Вважаємо, що доцільно підготувати окремий збірник підпільних документів, у яких розкриваються окремі аспекти повсякдення Миколаївщини у 1940–1950-х рр.

Джерела та література

- Антонюк, Я.** (2013). *СБ ОУН (б) на Волині та Західному Поліссі (1946–1951 рр.)*. Луцьк : Ключі.
- Антонюк, Я.** (2016). «Повстанські дантисти»: лікування зубів у підпіллі ОУН–УПА. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*, 2, 65–72.
- Антонюк, Я., & Кисляк, П.** (2009). Психологічний аналіз проявів жорстокості в боротьбі СБ ОУН (б) із сексотством на території Волині в післявоєнний період (1944–1951 рр.). *Історичні студії Волинського національного університету ім. Л. Українки*, 2, 43–47.
- АЦДВР – Архів Центру дослідження визвольного руху.
- Баран, В., & Даниленко, В.** (1999). *Україна в умовах системної кризи (1946–1980 рр.)* (Т. 13). Київ : Альтернативи. (Серія «Україна крізь віки»).

- Білас, І.** (1994а). *Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953: суспільно-політичний та історико-правовий аналіз* (Книга перша). Київ: Либідь: Військо України.
- Білас, І.** (1994b). *Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953: суспільно-політичний та історико-правовий аналіз* (Книга друга). Київ : Либідь : Військо України.
- Веденєєв, Д.В., & Биструхін, Г.С.** (2007). *Двобій без компромісів. Протиборство спецдірозділів ОУН та радянських сил спецоперацій. 1945–1980-ті роки*. Київ : К.І.С.
- Вронська, Т., & Гальченко, С.** (2011). Обличчя визволених міст України після окупації і життєві стратегії городян (1943–1945 рр.). *Україна у Другій світовій війні: погляд з XXI століття: історичні нариси* (Кн. 2, с. 631–660). Київ: Наукова думка.
- Гавришко, М.** (2015). Гендерні аспекти сексуальної моралі в ОУН і УПА у 1940–1950-х роках. *Український визвольний рух*, 20, 199–212.
- Гавришко, М.** (2016). Чоловіки, жінки й насильство в ОУН та УПА в 1940–1950-х рр. *Український історичний журнал*, 4, 89–107.
- Голубко, В., & Середняк, А.** (2007). Західноукраїнський селянин в умовах комуністичного режиму 1939–1953 рр.: пристосування та спротив. *Історія України: маловідомі імена, події, факти*, 34, 269–289.
- Даниленко, В.** (2010). *Повоєнна Україна: нариси соціальної історії (друга половина 1940-х – середина 1950-х рр.)* (Кн. 2 (3)). Київ : Інститут історії України НАН України.
- Ільницький, В.** (2016). *Карпатський край ОУН в українському визвольному русі (1945–1954)*. Дрогобич : Посвіт.
- Ільницький, В.** (2017). Діяльність молодіжних націоналістичних організацій у Дрогобичі (1945–1952). *Дрогобицький краєзнавчий збірник, спецвипуск III*, 300–311.
- Ільницький, В.** (2019). Молодіжна націоналістична організація у Дрогобицькому учительському інституті. *Літопис Бойківщини: журнал, присвячений дослідям історії, культури і побуту бойківського племені*, 1/96 (107), 79–86.
- Ільницький, В., & Галів, М.** (2015). До історії діяльності молодіжних українських націоналістичних організацій на Дрогобиччині: нове документальне свідчення. *Дрогобицький краєзнавчий збірник, спецвипуск II*, 475–485.
- Ільницький, В., & Ярушак, М.** (2020). До історії діяльності молодіжних націоналістичних організацій у Дрогобицькій сільсько-

- господарській школі та Дрогобицькому нафтовому технікумі (1950–1951). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 5/47, 208–228. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.5/47.217759>.
- Ісайкіна, О.Д.** (2005). *Побут і дозвілля міського населення України в повоєнний період (1945–1955 рр.)*. (Автореф. дис. ... канд. іст. наук). Переяслав-Хмельницький.
- Кентій, А.** (1999). *Нарис боротьби ОУН-УПА в Україні (1946–1956 рр.)*. Київ : Інститут історії України НАН України.
- Киричук, Ю.** (2003). *Український національний рух 40–50-х років ХХ століття: ідеологія та практика*. Львів : Добра справа.
- Ковпак, Л.В.** (2003). *Соціально-побутові умови життя населення України у другій половині ХХ ст. (1945–2000 рр.)*. Київ : Інститут історії України НАН України.
- Коляструк, О.А.** (2012). Повсякденне життя українського суспільства у перші повоєнні роки. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія «Історія»*, 20, 131–136.
- Малярчук, О.** (2006–2007). Галицький національний кетман: село в ідео-логічній війні з партійно-радянським тоталітаризмом. *Галичина: Всеукраїнський науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис*, 12–13, 157–166.
- Патриляк, І.** (2012). *«Встань і борись! Слухай і вір...»: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939–1960 рр.)*. Львів : Часопис.
- Русначенко, А.** (2002). *Народ збурений: Національно-визвольний рух в Україні й національні рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940–50-х роках*. Київ : Університетське видавництво «Пульсари».
- Смолій, В.** (2006). *Історія українського селянства: нариси* (Т. 1–2; Т. 2). Київ : Наукова думка.
- Стародубець, Г.** (2005). Організація медико-санітарної служби у повстанському запіллі (друга половина 1943–1944 рр.). *Наукові записки з української історії*, 17, 199–204.
- Стародубець, Г.** (2008). *Генеза українського повстанського запілля*. Тернопіль : Підручники і посібники.

References

- Antoniuk, Ya.** (2013). *SB OUN (b) na Volyni ta Zakhidnomu Polissii (1946–1951 rr.) [SB OUN (b) in Volyn and Western Polissya (1946–1951)]*. Lutsk: Kliuchi [in Ukrainian].
- Antoniuk, Ya.** (2016). «Povstanski dantysty»: likuvannia zubiv u pidpilli OUN–UPA [«Insurgent dentists»: dental treatment in the OUN-UPA underground]. *Aktualni pytannia suspilnykh nauk ta istorii medytsyny – Current issues of social sciences and history of medicine*, 2, 65–72 [in Ukrainian].
- Antoniuk, Ya., & Kysliak, P.** (2009). Psykholohichni analiz proiaviv zhor-stokosti v borotbi SB OUN (b) iz seksotstvom na terytorii Volyni v pisliavoiennyi period (1944–1951 rr.) [Psychological analysis of mani-festations of cruelty in the struggle of the OUN (b) Security Service against sexism on the territory of Volyn in the postwar period (1944–1951)]. *Istorychni studii Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni L. Ukrainky – Historical Studies of Volyn National University named after L. Ukrainka*, 2, 43–47 [in Ukrainian].
- ATsDVR – Arkhiv Tsentru doslidzhennia vyzvolnoho rukhu [Archive of the Center for the Study of the Liberation Movement] [in Ukrainian].
- Baran, V., & Danylenko, V.** (1999). *Ukraina v umovakh systemnoi kryzy (1946–1980 rr.) [Ukraine in the conditions of systemic crisis (1946–1980)]*. (Vol. 13). Kyiv: Alternatyvy. (Serii «Ukraina kriz viky») [in Ukrainian].
- Bilas, I.** (1994a). *Represyvno-karalna systema v Ukraini 1917–1953: suspilno-politychnyi ta istoryko-pravovyi analiz [The repressive system in Ukraine in 1917–1953: Socio-political and historical-legal analysis]*. (Vol. 1). Kyiv: Lybid: Viisko Ukrainy [in Ukrainian].
- Bilas, I.** (1994b). *Represyvno-karalna systema v Ukraini 1917–1953: suspilno-politychnyi ta istoryko-pravovyi analiz [The repressive system in Ukraine in 1917–1953: Socio-political and historical-legal analysis]*. (Vol. 2). Kyiv: Lybid: Viisko Ukrainy [in Ukrainian].
- Viedienieiev, D.V., & Bystrukhin, H.S.** (2007). *Dvobii bez kompromisiv. Protyborstvo spetspidrozdiliv OUN ta radianskykh syl spetsoperatsii. 1945–1980-ti roky [An Uncompromising Combat. The Opposition of Special Subdivisions of OUN with Soviet Special Operations Forces. 1945–1980]*. Kyiv: K.I.S. [in Ukrainian].
- Vronska, T., & Halchenko, S.** (2011). Oblychchia vyzvolenykh mist Ukrainy pislia okupatsii i zhyttievi stratehii horodian (1943–1945 rr.) [Faces of the liberated cities of Ukraine after the occupation and life strategies of the citizens (1943–1945)]. *Ukraina u Druhii svitovii*

viini: pohliad z XXI stolittia: istorychni narysy – Ukraine in the Second World War: a look from the XXI century: historical essays (Vol. 2, pp. 631–660). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

- Havryshko, M.** (2015). Henderni aspekty seksualnoi morali v OUN i UPA u 1940–1950-kh rokakh [Gender aspects of sexual morality in the OUN and UPA in the 1940s and 1950s]. *Ukrainskyi vyzvolnyi rukh – Ukrainian liberation movement*, 20, 199–212 [in Ukrainian].
- Havryshko, M.** (2016). Choloviky, zhinky y nasylstvo v OUN ta UPA v 1940–1950-kh rr. [Men, women and violence in the OUN and UPA in the 1940s and 1950s]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal – Ukrainian Historical Journal*, 4, 89–107 [in Ukrainian].
- Holubko, V., & Seredniak, A.** (2007). Zakhidnoukrainskyi selianyn v umovakh komunistychnoho rezhymu 1939–1953 rr.: prystosuvannia ta sprotyv [Western Ukrainian Peasant in the Conditions of the Communist Regime of 1939–1953: Adaptation and Resistance]. *Istoriia Ukrainy: malovidomi imena, podii, fakty – History of Ukraine: little-known names, events, facts*, 34, 269–289 [in Ukrainian].
- Danylenko, V.** (2010). *Povoienna Ukraina: narysy sotsialnoi istorii (druga polovyna 1940-kh – seredyna 1950-kh rr.) [Post-war Ukraine: essays on social history (second half of the 1940s – mid-1950s)]*. (Vol. 2 (3)). Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Ilnytskyi, V.** (2016). *Karpatskyi kraj OUN v ukrainskomu vyzvolnomu rusi (1945–1954) [The OUN Carpathian region in ukrainian liberation movement (1945–1954)]*. Drohobych: Posvit [in Ukrainian].
- Ilnytskyi, V.** (2017). Diialnist molodizhnykh natsionalistychnykh orhanizatsii u Drohobychi (1945–1952) [Activities of youth nationalist organizations in Drohobych (1945–1952)]. *Drohobyttskyi kraieznavchyi zbirnyk – Drohobych Regional Studies, spetsvyypusk III*, 300–311 [in Ukrainian].
- Ilnytskyi, V.** (2019). Molodizhna natsionalistychna orhanizatsiia u Drohobytському uchytelskomu instytuti [Youth nationalist organization at the Drohobych Teachers' Training Institute]. *Litopys Boikivshchyny: zhurnal, prysviachenyi doslidam istorii, kultury i pobutu boikivskoho plemeny – Chronicle of Boykivshchyna: a journal devoted to experiments in the history, culture, and way of life of the Boyko tribe*, 1/96 (107), 79–86 [in Ukrainian].
- Ilnytskyi, V., & Haliv, M.** (2015). Do istorii diialnosti molodizhnykh ukrainskykh natsionalistychnykh orhanizatsii na Drohobychchyni: nove dokumentalne svidchennia [To the history of activity of youth Ukrainian nationalist organizations in Drohobych region: a new

- documentary evidence]. *Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk – Drohobych Regional Studies, spetsvyypusk II*, 475–485 [in Ukrainian].
- Ilnytskyi, V., & Yarushak, M.** (2020). Do istorii diialnosti molodizhnykh natsionalistychnykh orhanizatsii u Drohobytskii silskohospodarskii shkoli ta Drohobytskomu naftovomu tekhnikumy (1950–1951) [To the history of the activities of youth national organizations in the Drohobych Agricultural School and the Drohobych Oil College (1950–1951)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii Istorii – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 5/47, 208–228. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.5/47.217759> [in Ukrainian].
- Isaikina, O.D.** (2005). *Pobut i dozvillia miskoho naselennia Ukrainy v po-voieniyni period (1945–1955 rr.) [Life and leisure of the urban population of Ukraine in the postwar period (1945–1955)]*. (Extended abstract of candidate's thesis). Pereiaslav-Khmelnyskyi [in Ukrainian].
- Kentii, A.** (1999). *Narys borotby OUN-UPA v Ukraini (1946–1956 rr.) [An outline of the struggle of OUN-UPA in Ukraine (1946–1956)]*. Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Kyrychuk, Yu.** (2003). *Ukrainskyi natsionalnyi rukh 40–50-kh rokiv XX stolittia: ideolohiia ta praktyka [Ukrainian Nationalist Movement of 1940s – 1950s: Ideology and Practice]*. Lviv: Dobra sprava [in Ukrainian].
- Kovpak, L.V.** (2003). *Sotsialno-pobutovi umovy zhyttia naseleennia Ukrainy u druhii polovyni XX st. (1945–2000 rr.) [Socio-living conditions of the population of Ukraine in the second half of the twentieth century (1945–2000)]*. Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Koliastruk, O.A.** (2012). Povsiakdenne zhyttia ukrainskoho suspilstva u pershi povienni roky [Everyday life of Ukrainian society in the first postwar years]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. M. Kotsiubynskoho. Serii «Istorii» – Scientific notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after M. Kotsiubynsky*, 20, 131–136 [in Ukrainian].
- Maliarchuk, O.** (2006–2007). Halytskyi natsionalnyi ketman: selo v ideolohichnii viini z partiino-radianskym totalitaryzmom [Galician National Ketman: a village in an ideological war with party-Soviet totalitaria-nism]. *Halychyna: Vseukrainskyi naukovyi i kulturno-prosvitnii kraie znachy chasopys – Galicia: All-Ukrainian scientific*

- and cultural-educational local lore journal, 12–13, 157–166 [in Ukrainian].*
- Patryliak, I.** (2012). *«Vstan i borys! Slukhai i vir...»: ukrainske natsionalistychne pidpillia ta povstanskyi rukh (1939–1960 rr.) [«Stand up and fight! Listen and believe...»: the Ukrainian nationalist underground and insurgent movement (1939–1960)].* Lviv: Chasopys [in Ukrainian].
- Rusnachenko, A.** (2002). *Narod zburenyi: Natsionalno-vyzvolnyi rukh v Ukraini y natsionalni rukhy oporu v Bilorusii, Lytvi, Latvii, Estonii u 1940–50-kh rokakh [The Revolted People: National liberation movement in Ukraine and national resistance movements in Belarus', Lithuania, Latvia, and Estonia in the 1940s – 1950s].* Kyiv: Universytetske vydavnytstvo «Pulsary» [in Ukrainian].
- Smolii, V.** (2006). *Istoriia ukrainskoho selianstva [History of the Ukrainian peasantry].* (Vols. 1–2; Vol. 2). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Starodubets, H.** (2005). *Orhanizatsiia medyko-sanitarnoi sluzhby u povstan-skomu zapilli (druha polovyna 1943–1944 rr.) [Organization of the medical and sanitary service in the insurgent garrison (second half of 1943–1944)].* *Naukovi zapysky z ukrainskoi istorii – Scientific notes on Ukrainian history, 17, 199–204 [in Ukrainian].*
- Starodubets, H.** (2008). *Heneza ukrainskoho povstanskoho zapillia [The genesis of the Ukrainian insurgent stronghold].* Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky [in Ukrainian].

Документ

Миколаївський район
область Дрогобич.

ЗВІТ
за місяці грудень-лютий
1946–1947 рр.

Характеристика терену:

Наш терен числить 18 сіл і 2 міста:

Міста: Миколаїв /присілки – Радів і Прийма/, Розділ /прис. – Вільхівець і Ясенець/.

Села: Беревина, Воля Велика /нова назва – Велика Воля/, Держів /прис. – Остра і Кривуля/, Веринь, Дороговиже /нова назва – Дорожне-Вишне, прис. – Гребля і Заклад/, Дуброва, Ілів /прис. – Груськи/, Київець, Крупсько, Малехів, Надітичі, Пісочна /прис. – Людвиківка/, Розвадів, Рудники, Стільсько /прис. – Мала Воля і Гедзівка/, Тростянець /прис. – Кругле і Вушнаків/, Устя, Черниця.

Крізь наш терен перепливає ріка Дністер, так, що 6 сіл знаходяться по південній стороні Дністра /Рудники, Пісочна, Черниця, Надітичі, Київець і Держів/, а решта по другій стороні. По південній стороні терен рівнинний і низинний, є 5 малих лісків: Держівський /понад 200 га/, Гай /ок. 150 га/, Березники /ок. 150 га/, Черницький /ок. 50 га/ та Іванків /ок. 200 га/. З південної сторони нашого терену прилягає більший ліс Більчевський /ок. 50 км. кв./ – Мединеччина, а з південно-східної ліски: Медвегів і Чорний – Жидачівщина. Ці ліски сильно винищені, так, що місцями представляють собою сіножаті. В сс. Рудники і Держів є рибні стави /Рудники понад 400 га, Держів ок. 110 га/. По північній стороні терен горбистий і більшу частину його займають ліси: Приймєнський, Роздільський, Малехівський, Столецький та Ілівський, які входять в комплекс лісів від Дністра на Північ, в напрямі Львова. Терен поперетинаний досить густою мережжю головних шляхів: шоса Львів – Стрий, гостинець Дрогобич – Жидачів – Ходорів, гостинець Миколаїв – Жидачів – Ходорів і гостинець Миколаїв – Комарно, залізна дорога Львів – Стрий, яка на відтинку станцій Миколаїв – Дороговиже – Пісочна ще є

нерухома /брак моста на потічку Брідниця, який ще нескінчений/.

Ґрунти по південній стороні Дністра є кращі – чорні й глинясті /багато ґрунтів підмоклих і zalивних при виливі Дністра/, багато є сіножатей і пасовиськ /майже всі підмокли/. Населення займається переважно рільництвом і випасом худоби. По північній стороні Дністра ґрунти кам'янисто-піскові і глинясті, мало урожайні, сіножатей мало, села бідні, багато робітничого населення. Наш терен сусідує з слідуєчими районами: Комарянським, Мединецьким, Стрийським, Жидачівським, Ходорівським, Ново-Стріцьким /Дрогобицька область/ і Щирецьким – Львівська область.

Вороже середовище.

1. Адміністрація:

Райвиконком.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Сіменович Володимир	українець ЗУЗ	канд. партії	голова
2.	Рязанов Яків	жид СУЗ	партійний	заст. голови
3.	Григорів Степан	українець СУЗ	безпартійний	2-ий заст. голови
4.	Рибак Оксана	українка СУЗ	партійна	секретар
5.	Рибак Степанія	українка ЗУЗ	безпартійна	діловод
6.	Гусів Микола	руський	канд. партії	нач. мобіліз. відд.
7.	Рудий Іван	українець ЗУЗ	безпартійний	главбух соцзабез.
8.	Івах Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	помічник главбух
9.	Вода Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	секр. соцзабез.
10.	Антонів Іван	українець ЗУЗ	безпартійний	зав. райторг
11.	Ревун Анна	українка СУЗ	безпартійний	зав. культ. і освіт.

Крім того, ще є 3-ох виконавців і 5-ох робітників.

Міськрада.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Функція
1.	Надольський Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	голова
2.	Корецький Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	заст. голови
3.	Максимович Ірина	українка ЗУЗ	безпартійна	секретар
4.	Курилко Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	
5.	Корецький Роман	українець ЗУЗ	безпартійний	

Крім того, ще є 7-ох робітників і виконавців.

Райпартком.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Гуцалюк Семен	українець СУЗ	партійний	I-ий секретар
2.	Спінякова Олена	українка СУЗ	партійна	II-ий секретар
3.	Олійник Іван	українець СУЗ	партійний	III-ий секретар
4.	Хобта Катерина	українка СУЗ	партійна	діловод
5.	Грицай	українець СУЗ	партійний	
6.	Кубишніков а	українка СУЗ	партійна	жінорг
7.	Михойдова	руська	партійна	зав. кадрами
8.	Киричок	руський	партійний	зав.військ.відділом
9.	Пенер	українець СУЗ	партійний	помічник I. секрет.
10.	Женя	українка СУЗ	комсомолка	помічник діловода
11.	Козак Іван	українець СУЗ	партійний	зав.від.агіт.і проп.
12.	Олійник	українка СУЗ	партійна	зав.

	Галина			парткабінетом
13.	Білінченко Дуся	українка СУЗ	партійна	

Крім того, ще є 4-ох чл. охорони і 2-ох чл. обслуги.

Райкомсомол.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Швед Мирослава	українка ЗУЗ	комсомолка	I-ий секретар
2.	Савилюк Степанія	українка ЗУЗ	комсомолка	II-ий секретар
3.	Гудз Степанія	українка ЗУЗ	комсомолка	

В Миколаєві є дві первинних комсомольських організацій: одна при середній школі, яка начисляє 18 чл., друга при клубі – 19 чл. Майже всі комсомольці східняки. В Роздолі є також дві первинних комсомольських організацій при середній школі – 14 чл. /самі східняки/ і при клубі 20 чл. /з того 8 місцевих/. По селах комсомольських організацій немає, крім первинної комсомольської організації при Рільничому Технікумі в Черниці, яка начисляє 31 чл., з того 2 українці зі ЗУЗ, а решта зі СУЗ.

На комсомольських зборах, які часто переводять секретарі райкомсомолу, райпарткому і начальник НКВД, ставлять комсомольцям за завдання вести боротьбу з українськими повстанцями, поширювати відповідну пропаганду між населенням спрямовану проти укр. нац. руху, про викривання сімей укр. повстанців, вишукувати і викривати схрони, нищити листівки, вести відповідну підготовку молоді до вступу в комсомол, вести антирелігійну пропаганду, роз'яснювати населенню про героїчний радянський народ в боротьбі з німецькими наїзниками, визначати героїв вітчизняної війни, бути передовими людьми в праці і навчанню, допомагати в роботі урядові і партії і т. д.

Крім виборів і сходин, комсомольці майже ніякої іншої діяльності не ведуть, агітаційну роботу серед мас проводять дуже слабо і то вона безуспішна. Місцева молодь до комсомолу

не вступає за винятком деяких одиниць. В містах по клубах часто справляють забави з танцями.

Комсомольці мають майже ті самі привілеї що і партійні: дістають кращу і легшу працю, займають керівні становища, хоч часто на них не вивязуються, в праці автоматично стають стахановцями, дістають окремі приділи харчів і мануфактури, а на державні свята дістають окремі приділи.

Піонерські організації є тільки при школах: Миколаїв – 86, Розділ – 76, Дороговиже – 26, Розвадів – 26, Черниця – 26, Рудники – 24. Піонерами при школах в містах є майже самі східняки, місцевих мало. Піонерські організації при школах по селах існують тільки на списках, які виготовили директори шкіл і подали під натиском райпарткому та райкомсомолу.

НКГБ.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Якименко	українець СУЗ	партійний	начальник
2.	Зазикало	українець СУЗ	партійний	заст. начальника
3.	Гузаєв	руський	партійний	слідчий
4.	Прибельніков	жид СУЗ	партійний	
5.	Смірнов	руський	партійний	

Крім того, ще є 2 шофери і 4 робітники.

НКВД.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Йолтишев	руський	партійний	начальник
2.	Груцін	руський	партійний	заст. начальника
3.	Криско	руський	партійний	
4.	Деркач	українець СУЗ	партійний	слідчий
5.	Столяров	руський	партійний	
6.	Гусєв	руський	партійний	
7.	Котовенко	українець СУЗ	партійний	
8.	Гладкий	руський	партійний	
9.	Харікіон	жид СУЗ	партійний	

10.	Федер	жид ЗУЗ	партійний	
11.	Верещинський	українець ЗУЗ	безпартійний	
12.	Павлів	українець ЗУЗ	безпартійний	
13.	Пришляк Мирон	українець ЗУЗ	безпартійний	
14.	Вейко	українець СУЗ	партійний	
15.	Ткач	українець СУЗ	безпартійний	
16.	Будко	українець СУЗ	партійний	
17.	Пушкаров	руський	партійний	
1.	Ковальчук	українець СУЗ	партійний	участковий в Пісочні
2.	Захаров	руський	партійний	заст.участк.в Пісочні
3.	Бойко	українець СУЗ	партійний	участковий в Роздолі
4.	Мазур	українець СУЗ	партійний	заст.участк.в Роздолі

Істребітелі.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Функція
1.	Закуга	українець СУЗ	партійний	начальник
2.	Пйочкевич Михайло	поляк	безпартійний	
3.	Пйочкевич Йосиф	поляк	безпартійний	
4.	Курилко Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	
5.	Мочульськи й Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	
6.	Зеневич Володимир	українець ЗУЗ	безпартійний	
7.	Гірник Михайло	українець ЗУЗ	комсомолец	

Нарсуд.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Гуцалюк Александра	українка СУЗ	партійна	суддя

2.	Білінченко Галина	українка ЗУЗ	комсомолка	секретар
3.	Мартинець Степан	українець ЗУЗ	безпартійний	адвокат
4.	Колодій Роман	українець ЗУЗ	безпартійний	практик.адвокат
5.	Радик	українець ЗУЗ	безпартійний	практик.адвокат
6.	Зубаров	руський	партійний	прокурор
7.				слідчий
8.	Величко Ольга	українка ЗУЗ	канд. партії	1-а секретарка
9.	Русінська	українка ЗУЗ	безпартійний	2-а секретарка

Крім того, 2-ох робітників. Всі від числа 6 – 9 належать до прокуратури.

Райвоєнкомат.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Михайлов Іван	руський	партійний	воєнком /капіт./
2.	Клевцов	руський	партійний	нач.І-ї частини /ст.л./
3.	Бахматов	руський	партійний	нач.ІІ-ї частини/ст.л./
4.	Образцов	руський	партійний	нач.ІІ-ї частини/ст.л./
5.	Бакунчик	руський	партійний	нач.ІІІ частини/ лейт/
6.	Мігель	руський	партійний	/лейт/
7.	Сподарова	руська	комсомолка	секретарка
8.	Бачмага Володимир	українець ЗУЗ	безпартійний	секретар

Крім того, ще є 5 робітників і 4 чл. охорони. /стрибки, які не входять в склад «Істрєбітельного батальйону»/.

Райземвідділ.

П.ч .	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Страх Іван	українець СУЗ	партійний	начальник
2.	Бурачок	українець ЗУЗ	безпартійний	старший агроном
3.	Авраменко	українець СУЗ	безпартійний	зоотехнік
4.	Винничук Павло	українець ЗУЗ	безпартійний	зоотехнік
5.	Турко Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	землепорядчик
6.	Сталевич Антін	руський	партійний	зав.відділ.твари н
7.	Бінас	українець ЗУЗ	безпартійний	ветлікар
8.	Ярошевська Наталія	українець ЗУЗ	безпартійна	ветлікар
9.	Синенько Павло	українець ЗУЗ	безпартійний	федчер

Зоопункт в м. Роздолі. /належить до райземвідділу/.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Чень Данило	українець ЗУЗ	безпартійний	ветлікар
2.	Цвик Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	федчер
3.	Гранда Василь	укр.за Керсона	безпартійний	санітар
4.	Гуртос Александра	українка СУЗ	безпартійна	федчер
5.	Гранда Софія	укр.за Керсона	безпартійна	бухгалтер

Райфінвідділ.

П.ч .	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Шинель	руський	партійний	начальник
2.	Щуляк	українка СУЗ	безпартійна	заст.начальни к
3.	Банька	полька	безпартійна	інспекторка
4.	Пономарьова Євдокія	руська	партійна	стар. Інспектор

5.	Аксьонова Любов	руська	партійна	контрревiзор
6.	Колодiй Петро	украiнець ЗУЗ	безпартiйн ий	ревiзор
7.	Затварницьки й Осип	украiнець ЗУЗ	безпартiйн ий	iнспектор
8.	Иванковський Осип	украiнець ЗУЗ	безпартiйн ий	главбух
9.	Стефанишин Михайло	украiнець ЗУЗ	безпартiйн ий	бухгалтер
10.	Бачмага Степан	украiнець ЗУЗ	безпартiйн ий	секретар
11.	Табачка Михайло	украiнець ЗУЗ	безпартiйн ий	
12.	Колодiй Наталiя	украiнка ЗУЗ	безпартiйна	
13.	Корда Михайло	украiнець ЗУЗ	безпартiйн ий	

Дороговий вiддiл.

П.ч.	Прiзвище та iм'я	Нацiональнiсть	Партiйнiсть	Функцiя
1.	Кайстра Яким	руський	партiйний	начальник
2.	Шеремета Володимир	украiнець ЗУЗ	безпартiйний	iнженер
3.	Косович Михайло	украiнець ЗУЗ	безпартiйний	будiвничий

Крiм того, 9 дорожників /по селах/.

Уповнаркомзаг.

П.ч.	Прiзвище та iм'я	Нацiональнiсть	Партiйнiсть	Функцiя
1.	Гергуль Олекса	жид СУЗ	партiйний	начальник
2.	Гамла Колiпа	украiнка СУЗ	комсомолка	контролер
3.	Мазур	украiнець СУЗ	партiйний	заст.начальник
4.	Табачар Марiя	украiнка ЗУЗ	безпартiйна	статист
5.	Янкевич Ярослав	украiнка ЗУЗ	безпартiйний	агент /по селах/
6.	Мороз Петро	украiнка ЗУЗ	безпартiйний	агент

Заготконтора.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Ярушкін Семен	руський	партійний	начальник
2.	Юрченко Дуся	українка СУЗ	безпартійна	бухгалтер
3.	Будко	українець СУЗ	безпартійний	поміч.бухгалт.
4.	Вовчина	українка ЗУЗ	безпартійна	магазинерка

Крім того, ще є ок. 12 людей, які працюють в заготзерні і заготскоті.

Райпромкомбінат.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Мелешко Петро	українець ЗУЗ	безпартійний	голова
2.	Шайгец Іван	українець ЗУЗ	безпартійний	бухгалтер

Райспоживспілка.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Довгополий Іван	жид СУЗ	партійний	голова
2.	Краснощока Розалія	українка СУЗ	комсомолка	заст. голови
3.	Ільницька	українка СУЗ	безпартійна	главбух
4.	Отаманюк	українець ЗУЗ	безпартійний	бухгалтер
5.	Цимбала Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	ревізор
6.	Микитка Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	зав.базою/розд.

Крім того, 2 чл. молодшого персоналу.

Піщпромкомбінат.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Татарков	руський	партійний	голова

Комунальне господарство. – Миколаїв

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
------	-----------------	----------------	-------------	---------

1.	Дудка	руський	партійний	голова
2.	Швед	українка ЗУЗ	безпартійний	заст. голови

2. Стан охорони райцентру:

Миколаїв. В райцентрі постійно квартирує відділ допоміжних військ НКВД /крім самого НКВД і НКГБ/ в числі ок. 150 чл. Командний склад майже самі рускі. З бійців також переважаюча скількість є рускі і інші національності, українців дуже мало. Узброєння: 16 кулеметів, 72 автомати, решта кріси і СКТ. Групами або повним складом переводять облави, перевірки, засідки і арештування. Крім цього, в райцентрі ще є 10 стрибків, узброєні в 1 кул., 2 автомати і решта кріси. Переводять ці самі акції, що й НКВД.

Розділ. Квартирує гарнізон допоміжних військ НКВД, в числі 25 чл. Узброєння: 2 кулемети, 10 автоматів, решта кріси і СКТ. Переводять перевірки, засідки і арештування. Цей гарнізон має назву «Волга».

Розвадів. При кінці березня цього року закватував гарнізон допоміжних військ НКВД в числі ок. 50 чл. Переводять перевірки, засідки. Цей гарнізон під назвою «Дуб».

Лісоруби:

Малехів. Квартирує група лісорубів в числі 30 чл. Узброєння: 4 кул., 11 автоматів, решта кріси і СКТ. Занимаються вирубкою і вивізкою лісу. Командний склад – рускі /1 старшина і 3 підстаршини/. Часом роблять засідки.

Розділ. Квартирує група лісорубів в числі 15 чл. Занимаються вирубкою лісу. Відносно повстанчого руху жодних акцій не переводять /з наказу свого командира/. Узброєні в кріси і в кілька автоматів.

Держів /Остра/. Квартирує 5 лісорубів, узброєні в 2 автомати і 3 кріси. Занимаються вивізкою лісу.

Охорони фільварків і заводів:

Дороговиже. Кватирує в фільварку /заклад/ відділ НКВД в числі 30 чл. Узброєння: 4 кул., 10 автоматів, решта кріси і СКГ. Під їх сторожею арештовані і засуджені люди, які тут є переводять ремонт фільварку.

Дороговиже. Знаходиться охорона спиртзаводу і підсобного господарства при ньому. Охорона ця складається з місцевих стрибків в числі 10 чл. начальник НКВД-ист. Узброєння: 1 кул., 2 автомати і решта кріси.

Черниця. Знаходиться охорона Рільничого Технікуму з 19 студентів /комсомольців/, з того 13 східняків і 6 місцевих, під командою шкільного воєнрука. Узброєння: 1 кул., 2 автомати і 10 крісів.

Пісочна. Охорона «склозаводу» складається з 6-ох місцевих робітників узброєних в кріси.

Розділ. Знаходиться охорона при тартаку, пивзаводі, та шевсько-кравецькому артілі, в загальному числі ок. 20 чл. узброєні в кріси /майже самі українці з-за лінії Керзона/.

Постої Ча:

З початком січня ц. р. виїхала частина Ча з с. Пісочна, яка працювала при ремонті залізної дороги.

При кінці березня ц. р. виїхала частина Ча зі с. Розвадів, яка працювала при будові залізничного моста на Дністрі.

Розвадів. При кінці березня ц. р. перенеслася частина Ча, яка стаціонувала в с. Надітичі і закватирувала в с. Розвадів. Це є технічна частина, яка занята при будові залізничного моста.

2. Господарка:

Колгоспів і радгоспів в нашому терені немає.

Підсобні господарства, трести і лісгоспи.

Підсобне господарство в Дороговижу /при спиртзаводі/.

Директором підсобного господарства Груба Іван, українець СУЗ, партійний, /він рівночасно є директором

спіртзаводу/. Землі ок. 120 га. Обробляють робітники і селяни. Зі збору частину здають на контингент, решта – витрати господарства і приділ робітникам.

Підсобне господарство в Дороговижу /Заклад/.

Обробляють його засуджені люди, яких там спровадили.

Підсобне господарство при Рільничому Технікумі в Черниці.

Директором підсобного господарства є Козаренко Іван, українець СУЗ, партійний, рівночасно є директором школи. Посідає 150 га орної землі. Затруднює 42 робітники. Зарплата робітників – 150 до 300 крб. місячно. Прибутки підсобного господарства ідуть на видатки школи. Працюють також на ньому студенти технікуму.

Крім вище наведених підсобних господарств, ще є підсобні господарства при цементзаводі в Миколаєві, склозаводі в Пісочні, при лігоспах в Миколаєві і Роздолі. Директорами підсобних господарств є директори цих заводів і начальники лігоспів.

Живий і мертвий інвентар в підсобних господарствах є пограбований з господарств вивезених родин і тих родин, що криються.

Рибтрест в Рудниках.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Грузинов	руський	партійний	директор
2.	Шевченко Галина	українка СУЗ	комсомолка	рибовод
3.	Жук Параскевія	українка ЗУЗ	безпартійна	бухгалтер
4.	Старунчак Данило	українець ЗУЗ	безпартійний	старший рибак

Загальне число робітників 22. Зарплата директора 900 крб., урядників 450–600 крб., робітників 200 крб. місячно. Місячний приділ харчів: 9 кг. муки, 500 г цукру і 1,5 кг круп. На факті приділів харчевих майже не дістають. Робочий день 8 годин. Річна продукція риби 20 тон річно.

Дирекція лісгоспу в Миколаєві.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Волощук Антін	жид СУЗ	партійний	начальник
2.	Калинін	жид СУЗ	партійний	технорук
3.	Бешметова	руська	партійна	плановик
4.	Мороз Петро	українець ЗУЗ	безпартійний	главбух
5.	Гавришко	українець ЗУЗ	безпартійний	касієр

Крім того, 8 осіб молодшого персоналу. Зарплата начальника 1200 крб. місячно.

Участок лісгоспу на Приймі /присілок Миколаєва/.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.		руський	партійний	начальник
2.	Гандзій Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	технорук
3.	Ланкевич Антін	українець ЗУЗ	безпартійний	бракар
4.	Николишин Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	приймщик

Загальне число робітників ок. 80 чл., самі місцеві.

Участок лісгоспу в Роздолі.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Крупка Дмитро	українець СУЗ	безпартійний	лісничий
2.	Салюк Тадей	поляк	безпартійний	зам. лісничого
3.	Федусевич Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	секретарка

Робітників ок. 30 чл., самі місцеві. Лісгосп займається посадженням лісу, прочисткою і т. п.

Ліспромгосп в Роздолі.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Кипаш Кирило	українець СУЗ	безпартійний	начальник
2.	Садовий Ярослав	українець ЗУЗ	безпартійний	технорук
3.	Накутний Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	бухгалтер
4.	Гранда Марія	укр.зза Керсона	безпартійна	секретарка
5.	Костирко Христя	українка ЗУЗ	безпартійна	статист
6.	Савицький Роман	українець ЗУЗ	безпартійний	майстер

Загальне число робітників 51 чл., самі місцеві. Займається вирубкою і вивізкою лісу. Робота робітника: нарізати 2

складометри дров денно. Зарплата робітників від 15–45 крб. місячно, начальника 600 крб., решти урядників 300–400 крб. Харчовий приділ: 9 кг. разової муки і 200 г оливи.

Артіль.

Шевсько-кравецький артіль «Червона Зірка» в Роздолі.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Приходько Іван	жид СУЗ	партійний	директор
2.	Нечаєв Микола	українець СУЗ	безпартійний	заст.директора
3.	Захарко Антін	українець ЗУЗ	безпартійний	главбух
4.	Васильків Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	правовик
5.	Шаран Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	бухгалтер
6.	Гранда Катерина	укр.за Керсона	безпартійна	бухгалтер
7.	Пастернак Юрій	українець ЗУЗ	безпартійний	зав.магазину
8.	Попаренко Надія	руська	партійна	табельщик
9.	Соломонова Тамара	руська	комсомолка	статист

Загальне число робітників 127 чл. Артіль поділений на два цехи: шевський /81 робітників/ і кравецький /42 робітники/. Має охорони з 4-ох чл. /західняки/ узброєних в кріси. Зарплата урядників від 900–360 крб. місячно /залежить від продукції/. Робочий день 8 годин. Виробляють денно 30 пар взуття і 70 пар білля. В артілю є 2 стахановці /західняки/. Зарплата їх від 700–300 крб. місячно. Норми вони виконують на 120 %. Крім зарплати, дістають премії від 100 до 200 крб., або мануфактуру. Наставлення робітників до них не прихильне.

Шевський артіль ім. Ватутіна в Роздолі.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Гивель Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	зав. артіллю

2.	Широкол ов Андрій	українець СУЗ	безпартійний	бухгалтер
3.	Оршуляк Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	зав. шевськ. майст

Загальне число робітників 12 чл. Зарплата урядників 350–500 крб. місячно. Артіль робить обуву для населення, а державі платить по 300 крб. місячно від кожного робітника.

Гончарська артіль ім. Ворошилова в Миколаєві.

Голова артільі Ющик Іван, українець ЗУЗ, безпартійний. Загальне число робітників 17 чл. /самі місцеві/. Виробляють посуду і продають до кооператив.

Контингент.

Виказ здачі держзакупки наложеної в листопаді 1946 р.

П. ч.	Назва місцевості	Наложенно в кг.	Зданов в кг.	П. ч.	Назва місцевості	Наложенно в кг.	Зданов в кг.
1.	Березина	20 000		11.	Миколаєв	40 000	
2.	Веринь	13 000		12.	Надітичі	20 000	
3.	Воля Велика	7 500		13.	Пісочна	20 000	
4.	Держів	30 000		14.	Розвадів		
5.	Дорогови же			15.	Розділ	21 000	
6.	Дуброва	9 000		16.	Рудники	50 000	
7.	Ілів	4 000		17.	Стільсько	16 000	
8.	Київець	20 000		18.	Тростянець	6 000	
9.	Крупсько	17 000		19.	Устя	55 000	
10.	Малехів	20 000		20.	Черниця	20 000	

Разом наложено _____ кг. здано _____ кг.

Наложену держзакупку стягнули в терорестичний спосіб при помочі НКВД і партії. Хто не здавав переводили по господарствах труси, забирали останні запаси, навіть немолочене.

Наказ здачі мясопоставки і молокопоставки за грудень 1946 року /від часу останнього звітування до кінця року/.

П.ч.	Назва місцевості	Мясопоставка	Молокопоставка
1.	Березина	кг.	кг.
2.	Веринь	кг.	кг.
3.	Воля Велика	кг.	кг.
4.	Держів	кг.	кг.
5.	Дороговиже	кг.	кг.
6.	Дуброва	кг.	кг.
7.	Ілів	кг.	кг.
8.	Київець	кг.	кг.
9.	Крупсько	кг.	кг.
10.	Малехів	кг.	кг.
11.	Миколаїв	кг.	кг.
12.	Надітичі	кг.	кг.
13.	Пісочна	кг.	кг.
14.	Розвадів	кг.	кг.
15.	Розділ	кг.	кг.
16.	Рудники	кг.	кг.
17.	Стільсько	кг.	кг.
18.	Тростянець	кг.	кг.
19.	Устя	кг.	кг.
20.	Черниця		кг.

	кг.	
Разом	кг.	кг.

Податки:

Сільсько-господарський податок накладають в процентах /5 %/ від приходу господарства.

1 га орної землі числять	– 900 крб. приходу річно
1 га сіножаті числять	– 400 крб. приходу річно
1 га саду числять	– 4 000 крб. приходу річно
від одної корови числять	– 1 300 крб. приходу річно
від одного коня числять	– 1 000 крб. приходу річно
від одного улія числять	– 100 крб. приходу річно

від загального приходу господарства накладають сільсько-господарський податок.

«Халастяцкой» /мало- і безсімейний/ податок стягають від осіб /чоловіків і жінок/ від 1926–1896 р. народження. Бездітні платять по 150 крб., ті, що мають одну дитину, 50 крб., а ті, що мають двоє дітей, по 25 крб. від особи річно.

Страхування /аскурація/ – стягають від будинків і худоби.

Сільсько-господарський податок стягають кварталами. За перестрок сплатення накладають кари в висоті 2 % від суми денно, відтак притягають до судової відповідальності.

Сума стягнень податків за грудень 1946 р. /від останнього звітування до кінця року/.

1. Держів	крб.	8. Пісочна	крб.
2. Дороговиже	крб.	9. Розділ	крб.
3. Дуброва	крб.	10. Рудники	крб.
4. Київець	крб.	11. Стільсько	крб.
5. Крупсько	крб.	12. Тростянець	крб.
6. Миколаїв	крб.	13. Черниця	крб.
7. Надітичі	крб.		

Разом _____ крб.

Земельні громади.

Земельні громади знаходяться в кожному селі. Очолюють їх місцеві люди. Актив земельної громади складається з голови, заступника голови і секретаря. Земельні громади мають за завдання охопити всі необроблювані землі, як наприклад землі вивезених родин, залишені землі фільваркові, які не є розподілені між селян і всякі громадські землі, брати активну участь у розподілі і стяганні контингенту, позик, закладати підприємства, будувати млини, заводити стави і т. д.

Землі заняті земельними громадами обробляють селяни шарварком. Збір з цих земель іде на державу.

Всі земельні громади в нашому терені майже не активні, крім земельної громади в Рудниках, яка будує млин і тартак на кошт сільради.

Найголовніше завдання земельних громад є підготування ґрунту до закладання колгоспів.

Будівництво.

На відтинку станцій Пісочна – Миколаїв – Дороговиже два мости – на Двісті /який вже на укінченню/ і Блідниці. Будову переводить частина ЧА, яка кватирує в с. Розвадів. Кошти будови поповнює Львівське Залізнодорожне Управління.

На території Миколаєва будують цементзавод. Будова займає ок. 20 га землі. Роботою керує Березовський /поляк зі СУЗ, партійний/ і 4-ох інженерів зі східних областей. Загальне число робітників зайнятих при будові ок. 300 чл. Місячна зарплата робітників 180 крб. Працюють 8–10 годин денно. Частина робітників є зі східних областей. При будові є два стахановці – шофери /місцеві/. Будується на державний кошт.

В с. Рудниках земельна громада будує млин і тартак на кошт села. Зараз в зимовий період будова припинена. Також в цьому ж селі відремонтується цегольня. В часі зими робота припинена, тільки звозять дрова на випал цегли.

4. Промисл.**Тартак в м. Роздолі.**

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Садовський Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	директор
2.	Еміліянов Кузьма	руський	партійний	заст.директора
3.	Марковніков Цезор	руський	партійний	главбух
4.	Гранда Емілія	укр.за Керзона	безпартійна	бухгалтер
5.	Коцовська Дарка	українка ЗУЗ	безпартійна	плановик
6.	Філотов Тімофтей	руський	партійний	партреалізатор
7.	Костирко Наталія	українка ЗУЗ	безпартійна	касієр
8.	Гандзій Віра	українка ЗУЗ	безпартійна	магазинер
9.	Верещинська Емілія	українка ЗУЗ	безпартійна	секретар
10.	Яремович Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	зав.складом

Загальне число робітників 91 чл., самі місцеві, за винятком кількох східняків /майстри/. При заводі є слідуєчі допоміжні цехи: ковальський, слюсарський і столярський. Висота продукції до 150 кубометрів дощок денно. Робочий день 8 годин. Зарплата робітників від 80–400 крб. місячно, урядників від 360–690 крб. З харчевого приділу дістають муку, м'ясо, консерви, рибу і ін. В тартаку є 4 стахановці /самі місцеві/. Начальство назначає стахановців кожного місяця інших для своєї користі, хоч вони в праці не різняться від інших робітників. Вони дістають премію в грошах. Відношення робітників до них неприхильне. Тартак має свою охорону з робітників в числі 7 чл. озброєних в кріси. При тартаку знаходиться автоколони з 6 машин, шофери східняки. Робітники зорганізовані в профспілку. Сходини відбувають раз на два місяці.

Пивзавод в м. Роздолі.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Дивак Іван	руський	партійний	директор
2.	Савицький Іван	українець ЗУЗ	безпартійний	технорук
3.	Хомякевич Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	главбух
4.	Гологива Людмила	руська	партійна	бухгалтер
5.	Слога Вороніна	укр.за Керсона	безпартійна	касієрка
6.	Новікова Ольга	українка СУЗ	партійна	зав.лаборатор.
7.	Пастернак Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	секретар
8.	Мажів Яків	українець СУЗ	безпартійний	нач.постачання
9.	Рисяк Михайло	укр.за Керсона	безпартійний	експедитор
10.	Скульський Євген	українець ЗУЗ	безпартійний	магазинер

Загальне число робітників 52 чл., переважно самі місцеві. При заводі є допоміжні цехи /ковальський, боднарський, столярський і слюсарський/. Робочий день 8–12 годин. Працюють на дві зміни. Місячна зарплата робітників 180 крб., урядників від 320–700 крб. місячно. Харчевих приділів не одержують. Є 4 стахановці, які не дістають ні премій, ні більшої зарплати. Норму виконують таку саму, як всі інші робітники /стахановці тільки на папері/. Робітники до стахановців відносяться байдуже, бо стахановці не мають жодних привілеїв. Пивзавод має свою охорону зложена з робітників, переважно з західняків. При заводі є три автомашини. Робітники зорганізовані в профспілку. Сходина відбувають раз на місяць і перед державними святами, щоб подати вислід соцзмагання, заключувати нові і ін.

Склогозавод в с. Пісочна.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Труханов Микола	руський	партійний	директор
2.	Димянков Володимир	українець СУЗ	партійний	глав.інженер
3.	Раделіцький Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	інженер
4.	Городицький Андрій	українець ЗУЗ	безпартійний	дир.каспертинного.в.
5.	Мороз Степан	українець ЗУЗ	безпартійний	главбух
6.	Корда Ірина	українка ЗУЗ	безпартійна	бухгалтер
7.	Кос Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	секретар
8.	Швед Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	нач.планвідділу
9.	Городицький Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	табельщик
10.	Роспопов Володимир	українець СУЗ	безпартійний	касієр
11.	Кожанова Катерина	українка СУЗ	комсомлка	санніт.інструк.комс.

Завод належить до склотресту в Києві. Загальне число робітників /включно з молодшим персоналом адміністрації/ 146 чл., самі місцеві.

При заводі знаходяться слідуочі цехи: видувний, механічний, обробітний, опаковочний. Робочий день 8 годин.

Висота продукції за декаду:

1. 54 000 лямпового скла
2. 14 000 бакалів пивних
3. 18 000 склянок пивних
4. 30 000 збанків
5. 12 000 рюмок 100 г.
6. 6 000 отстойників до автомашин
7. 2 500 салотниць
8. 30 000 склянок шліфованих 0,5 л.
9. 12 500 цвіточників
10. 7 000 фляколів прасованих машиною

Норми продукції денно:

1. лямпових склів № 11 – 700 шт.
2. лямпових склів № 8 – 800 шт.
3. лямпових склів № 5 – 900 шт.
4. лямпових склів № 3 – 1 100 шт.
5. бакалів пивних – 800 шт.
6. бакалів чайних – 1 200 шт.
7. збанків – 300 шт.
8. салотниць – 400 шт.
9. склянок 0,5 л. – 350 шт.
10. рюмок 100 г. – 1 600 шт.
11. остайників – 750 шт.
12. цвіточників – 250 шт.
13. фляколів – 200 шт.

Зарплата: норма I-ї категорії – 12 крб. денно
 норма II-ї категорії – 8 крб. денно
 норма III-ї категорії – 6 крб. денно

В видувному цеху є один стахановець – виконує норму на 100 %. В обробітному цеху є також один стахановець, який виконує норму на 120 %. Стахановці місцеві. Відношення робітників до них не прихильне.

Спиртзавод в с. Дороговиже.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Груба Дмитро	українець СУЗ	партійний	директор
2.	Ткачук Петро	українець СУЗ	партійний	глав.інженер
3.	Коколенко Гринь	українець СУЗ	безпартійний	лаборант
4.	Харальський Констан.	українець СУЗ	безпартійний	главбух
5.	Зубиляк Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	бухгалтер
6.	Возів Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	технорук
7.	Корецький Юрко	українець ЗУЗ	безпартійний	апаратчик
8.	Синишин Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	агроном

Загальне число робітників 27, самі місцеві. Висота продукції 800 л. спирту денно. Робочий день 8–10 годин. Норма

денно 800 л. Зарплата робітників 170–250 крб. місячно, урядників 250–700 крб., директора – 900 крб. Стахановців немає. При заводі є підсобне господарство.

Кафельно-вапняний завод в с. Розвадів.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Ничаєв	руський	партійний	директор
2.	Гірченко	українець СУЗ	безпартійний	інженер
3.	Гернік	українець СУЗ	безпартійний	нач.кафельного цеху
4.	Кучменда	українець ЗУЗ	безпартійний	нач.вапняного цеху
5.	Біляк Іван	українець СУЗ	безпартійний	бухгалтер
6.	Кривий Іван	українець ЗУЗ	безпартійний	касієр

Загальне число робітників 180 чл., самі місцеві. Завод має три цехи: кафельний, вапняний і гончарський. Робочий день 8 годин. Зарплата від 180 до 300 крб. місячно.

Водокачка в с. Розвадів.

Завідуючий Николишин Дмитро, українець, ЗУЗ, безпартійний. При водокачці працює 6-ох місцевих робітників.

МТС в с. Дороговижу.

Директор Кива – руский, партійний. МТС zatrudнює 12 чл. /трактористів і помічників трактористів/.

Млин в м. Миколасві /моторовий/.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Ноя	руський	партійний	директор
2.	Гузар	українець ЗУЗ	безпартійний	заст.директора
3.	Шілінг	німець ЗУЗ	безпартійний	мельник
4.		руський	партійний	главбух

Крім цього, працює ще 6 допоміжних людей. Перемелює 3 тони збіжжя денно. Меле для держави і населення.

В нашому терені ще є млин в м. Роздолі /водяний/ і в Березині /водяний/ який є зараз в ремонті.

При кожному заводі існують профспілки. Раз на два місяці або раз на місяць керівники профспілок скликають зібрання, на яких перевіряють і організують соцзмагання і т. п. Мимо намагання райпарткому до цього часу не вдалося їм зорганізувати комсомольських організацій, бо робітництво рішучо відмовляється. Про наш рух робітництво добре поінформоване, бо походить переважно з місцевих сіл і з нашими повстанцями часто стрічається. До нашої боротьби відноситься прихильно.

5. Торгівля:

Приватних і державних крамниць у нас немає.

Райспоживспілка має свою базу в райцентрі, з якої розподіляє товар на кооперативи по містах і селах. Кооперативи існують по всіх селах і в містах населення забезпечують товарами в дуже малій кількості, крім цього, ціни товарів по кооперативах дуже мало різняться від цін паскових.

Пересічно по кооперативах є слідуючі товари і в таких цінах, або виміна за сільськогосподарські продукти:

1. сіль 1 кг. – 2 крб.
2. нафта 1 л. – 4 крб.
3. горілка 1 л. – 113 крб.
4. кава 1 кг. – 50 крб.
5. поташ 1 кг. – 30 крб.
6. тютюн 1 пач. – 10 крб.
7. папіроси 1 пач. – 10 крб.
8. черевики 1 пара – 110 крб.
9. панчохи 1 пара – 9 крб. або 10 яєць і 7 крб.
10. камені до косів 1 шт. – 4,3 крб.
11. гребенці 1 шт. – 5,2 крб.
12. гудзики 1 шт. – 1,7 крб.
13. наперстки 1 шт. – 0,2 крб.
14. перстені 1 шт. – 4,5 крб.
15. карти до гри 1 пара – 100 крб.
16. конверти 1 шт. – 0,2 крб.
17. глиняна посуда 1 л. – 4 крб.
18. скло лямпове 1 шт. – 1 крб.
19. ведра 1 шт. – 18,75 крб. або 5 кг. фасолі і 3 крб.
20. ложки 1 шт. – 3,75 крб. або 2 шт. 3 яєць і 1 крб.
21. паста 1 пач. – 2,7 крб. або 3 яєць і 2 пачки
22. брожки 1 шт. – від 11,8 до 5 крб. /залежно від сорту/.

Багато кращих товарів керівники кооператив продають на паску. В Миколаєві є спеціальна закусочна чайня для партійних.

6. Пошта:

В районі знаходиться головна пошта і три філії: в Роздолі, Розвадові, Пісочні.

Пошта в Миколаєві.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Йолтишев	руський	партійний	начальник
2.	Грица	українець СУЗ	безпартійний	
3.	Петрица	українець СУЗ	безпартійний	
4.	Малишій	українець ЗУЗ	безпартійний	

Крім цього, при пошті працює ще чотири особи – /главбух, телеграфістка і дві телефоністки/.

Філія пошти в Пісочні.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Городицький Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	начальник
2.	Пясецький Ілько	українець ЗУЗ	безпартійний	дежурний при тел.
3.	Кос Роман	українець ЗУЗ	безпартійний	дежурний при тел.
4.	Мороз Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	дежурний при тел.
5.	Швед Степан	українець ЗУЗ	безпартійний	листонош

Філія пошти в Роздолі.

Начальник Коцовський, українець ЗУЗ, безпартійний. Ще є телефоністки і 4 інші працівники.

Філія пошти в Розвадові.

Начальник місцевий /українець, безпартійний/ і 5 працівників.

При пошті в Миколаєві, Роздолі і Пісочні є телеграфи. По філіях можна надавати тільки листи, гроші і телеграми. Пакунки до 8 кг. можна надавати тільки на пошті в Миколаєві. Поштою по СРСР можна слати пакунки, листи, гроші і телеграми. За кордон можна слати тільки листи, гроші і телеграми. За кордон

можна слати тільки листи, з яких більшість не доходить. Цензура відбувається на місцях, як на пошті, так і по філіях. Нагляд над філіями мають участкові НКВД, а в райцентрі начальник НКВД. Листи висилаються тільки незаклеєні.

Поштарі є майже по всіх селах з місцевих людей.

Телефони є при сільрадах і всіх селах.

7. Адміністративні зарядження:

Протягом звітового місяця райвиконком видавав зарядження в справі держзакупки, лісовиробки і вивізки.

8. Шкільництво:

РАЙВНО.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Рудка Григорій	українець ЗУЗ	безпартійний	зав. РАЙВНО
2.	Лукомський	українець ЗУЗ	безпартійний	інспектор
3.	Стрілець Ольга	українець СУЗ	комсомолка	інспектор
4.	Шнепф Йосиф	жид ЗУЗ	безпартійний	інспектор
5.	Страх Надія	українка СУЗ	безпартійний	секретар
6.	Вінявський Антін	українець ЗУЗ	безпартійний	бухгалтер

В нашому терені знаходиться 2 середні школи, 5 неповно-середніх шкіл, 12 початкових і Рільничий Технікум в Черниці.

Середня школа в Миколаєві.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Смеречинський	українець СУЗ	партійний	директор
2.	Уфанцева Таїса	українка СУЗ	безпартійна	заст.директора, пед.
3.	Кудерська Ольга	українка СУЗ	безпартійна	педінститут
4.	Мігель Анатолій	українець СУЗ	безпартійна	10 кл., воєнрук

5.	Іваненко Ангеліна	українка СУЗ	безпартійна	педінститут
6.	Пономаренко Галина	українка СУЗ	комсомолка	педінститут
7.	Недядько Ольга	українка СУЗ	безпартійна	педінститут
8.	Сич Параска	українка СУЗ	безпартійна	педінститут
9.	Назаркевич Матвій	українець ЗУЗ	безпартійна	університет
10.	Коваль Григорій	українець СУЗ	безпартійна	машинобуд.інсти туг
11.	Власова Галина	руська	безпартійна	інститут
12.	Кукленко Єлисавета	українка СУЗ	безпартійна	педінститут
13.	Бомбах Ірина	українка СУЗ	безпартійна	інститут
14.	Корецька Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
15.	Пришляк Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
16.	Шнепф Рузалія	жидівка ЗУЗ	комсомолка	7 кл., 1 педкурс
17.	Зачка Параска	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
18.	Дудко Зінаїда	українка СУЗ	комсомолка	педшкола
19.	Вудко Ніна	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
20.	Дудко Надія	українка СУЗ	комсомолка	педшкола
21.	Захарова Анна	руська	комсомолка	педшкола

При школі знаходиться комсомольська і піонерська організації. Комсомольська організація начисляє 13 чл. /самі східняки/, піонерська – 89 чл. /місцеві і східняки/. Піонервожата – Захарова, комсорг – Брітова. Комсомольська і піонерська організації відбувають раз або два рази в тиждень сходини. За ініціативою директора школи і комсомольської організації школа влаштувала вистави /п. з. «Кам'яна цвітка» і «Ластівка», ялинку і забаву з танцями.

Загальне число учнів 652.

Середня школа в Роздолі.

П.ч	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Дмитренко Антоніна	українка СУЗ	безпартійна	педінститут, директор
2.	Матях Георгій	українець СУЗ	партійний	уч.інститут
3.	Мищенко Петро	руський	комсомолец	ст.лейт./воєнр ук/
4.	Залізна Александра	українка СУЗ	безпартійна	інститут
5.	Сосновікова Євгенія	українка СУЗ	безпартійна	інститут
6.	Муравйова Зоя	українка СУЗ	комсомолка	інститут
7.	Гурський Андрій	українець ЗУЗ	безпартійний	уч. семінар
8.	Жбир Зіна	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
9.	Костирко Ангеліна	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
10.	Северіна Галина	українка СУЗ	безпартійна	інститут
11.	Рекухович Роман	українець СУЗ	безпартійний	педшкола
12.	Горбачевський Роман	українець ЗУЗ	комсомолец	педшкола
13.	Кудрицький Юрій	українець СУЗ	безпартійний	педшкола
14.	Тітаренко Сергій	українець СУЗ	комсомолец	педшкола
15.	Тітаренко Галина	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
16.	Животівська Марія	українка СУЗ	безпартійна	педшкола

При школі знаходиться комсомольська, яка начисляє 12 чл. /самі східняки/ і піонерська – 76 чл. /східняки і місцеві/ організації. Піонервожата – Тітаренко. Комсомольська і піонерська організації відбувають раз або два рази тижнево сходини.

Загальне число учнів 450.

Неповна середня школа в Дороговижу.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Пришляк Антін	українець ЗУЗ	безпартійний	уч. семінар
2.	Гавришків Ольга	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
3.	Трохимець Надія	українка СУЗ	комсомолка	педшкола
4.	Щепаненко Віра	українка СУЗ	комсомолка	інститут
5.	Петрица Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	уч. семінар
6.	Показна Софія	українка СУЗ	безпартійна	інститут
7.	Ярош Настя	українка СУЗ	безпартійна	інститут
8.	Устіянович Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола
9.	Проців Любов	українка ЗУЗ	безпартійна	педшкола

При школі є піонерська організація – 26 чл. /місцеві/.
 Піонервожата – Трохимець. Діяльності не проводять жодної.
 Загальне число учнів 160.

Неповна середня школа в Держові.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Юрків Дарка	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
2.	Охрим Олеся	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
3.	Горак Розалія	українка ЗУЗ	безпартійна	неп. серед. 1 педкурс
4.	Охрим Нестор	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола
5.	Михайлова Мотря	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
6.	Кулик Анна	українка СУЗ	безпартійна	інститут
7.	Гура Ніна	українка СУЗ	безпартійна	педшкола

Комсомольської і піонерської організації немає.
Загальне число учнів 183.

Неповна середня школа в Розвадові.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Олексюк Ярослав	українець ЗУЗ	безпартійний	уч. семінар
2.	Шундяк Дмитро	українець СУЗ	безпартійний	педшкола
3.	Морозов Петро	білорус	партійний	педшкола
4.	Русиняк Ольга	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
5.	Сподар Ірина	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
6.	Олексюк Надія	українка ЗУЗ	безпартійна	гімназія
7.	Прилуцька Анна	українка СУЗ	комсомолка	педшкола
8.	Коновалова Євдокія	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
9.	Пархоменко Анна	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
10.	Шоремко Федора	українець СУЗ	безпартійний	педшкола
11.	Гоража Тетяна	українка СУЗ	безпартійна	педшкола

При школі є піонерська організація – 26 чл. /місцеві/, піонервжата – Гоража. Діяльності не проводять. Загальне число учнів 140.

Неповна середня школа в Рудниках.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Білик Олена	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар, дир.
2.	Мовчанова Наталія	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
3.	Герич Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола
4.	Андріяшевська Секліта	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
5.	Нога Надія	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
6.	Савченко Олеся	українка СУЗ	безпартійна	інститут
7.	Ольшанська Фрося	українка СУЗ	безпартійна	інститут
8.	Яцишин Галина	українка ЗУЗ	безпартійна	сер.шк. і педкурс

9.	Яцишин Емілія	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
10.	Скрипець Степанія	українка ЗУЗ	безпартійна	неп.сер.і педкурс
11.	Герич Дарія	українка ЗУЗ	безпартійна	педшкола
12.	Мовчанова Катерина	українка СУЗ	комсомолка	педшкола

При школі є піонерська організація – 24 чл., але тільки на папері. Загальне число учнів 318.

Неповна середня школа в Черниці.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Рудка Іванна	українка ЗУЗ	безпартійна	інститут
2.	Макаренко Павліна	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
3.	Заставський Іван	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола
4.	Братніченко Таня	українка СУЗ	комсомолка	педшкола
5.	Чебакова Марія	руська	комсомолка	університет
6.	Михайліченко Ніна	українка СУЗ	безпартійна	інститут
7.	Короленко Надія	українка СУЗ	комсомолка	інститут
8.	Крамаренко Олена	українка СУЗ	комсомолка	інститут
9.	Говда Іван	українець ЗУЗ	безпартійний	уч. семінар
10.	Швед Степанія	українка ЗУЗ	безпартійна	сер.шк.і педкурс
11.	Топчак Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	сер.шк.і педкурс
12.	Верещинська Катерина	українка ЗУЗ	безпартійна	сер.шк.і педкурс
13.	Кнут Дмитро	українець СУЗ	безпартійний	педшкола
14.	Лисик Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола

При школі є піонерська організація – 26 чл. /місцеві/, піонервожата – Короленко Надія. Діяльності майже не провадять. Загальне число учнів 513.

Початкова школа в Березині.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Сліва Христина	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
2.	Колісник Ольга	українка СУЗ	комсомолка	педшкола
3.	Хорольська Марія	українка СУЗ	комсомолка	педшкола
4.	Кравецький Михайло	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола
5.	Гудима Володимир	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола

Загальне число учнів 230.

Початкова школа в Верині.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Костенко Марія	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
2.	Коваль Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	неп.сер.і педкурс
3.	Проців Славка	українка ЗУЗ	безпартійна	неп.сер.і педкурс

Загальне число учнів 120.

Початкова школа в Волі Великій.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Серант Олена	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
2.	Костів Ольга	українка ЗУЗ	безпартійна	педшкола

Загальне число учнів 63.

Початкова школа в Дуброві.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Гарасимова Анна	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
2.	Скрипець Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	неп.сер.і педкурс

Загальне число учнів 120.

Початкова школа в Ілові.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Освіта
1.	Яременко Віра	українка СУЗ	безпартійна	педшкола

Загальне число учнів 105.

Початкова школа в Київці.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Коровайчук Степан	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола
2.	Скидан Рая	українка СУЗ	безпартійна	неп.сер.і педкурс

Загальне число учнів 45.

Початкова школа в Крупську.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Чорноморець Анна	українка СУЗ	безпартійна	інститут
2.	Пурей Марія	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
3.	Гурська Марія	українка ЗУЗ	безпартійна	педшкола

Загальне число учнів 151.

Початкова школа в Малехові.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Сілецька Ольга	українка ЗУЗ	безпартійна	уч. семінар
2.	Альфавицька Антонія	українка СУЗ	безпартійна	педшкола
3.	Коваль Степанія	українка ЗУЗ	безпартійна	неп. сер. і педкурс.

Загальне число учнів 130.

Початкова школа в Надітичах.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Рудка Анна	українка ЗУЗ	безпартійна	педшкола

Загальне число учнів 38.

Початкова школа в Стільську.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Барщевська Теодозія	українка ЗУЗ	безпартійна	торг.шк.і педкурс
2.	Гриб Софія	українка ЗУЗ	безпартійна	неп.сер.і педкурс
3.	Міджак Катерина	українка ЗУЗ	безпартійна	неп.сер.і педкурс

Загальне число учнів 202.

Початкова школа в Тростянці.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Огоновська Анна	українка ЗУЗ	безпартійна	педшкола
2.	Радик Софія	українка ЗУЗ	безпартійна	педшкола

Загальне число учнів 60.

Початкова школа в Устю.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Білевич Зенон	українець ЗУЗ	безпартійний	педшкола
2.	Турик Клава	українка СУЗ	безпартійна	педшкола

Загальне число учнів 75.

Викладова мова в усіх школах українська. Предмети навчання в початкових школах: укр. мова, рос. мова, арифметика, каліграфія, історія ССРСР, географія, малювання, фізкультура і спів.

Предмети навчання в неповно-середніх школах: укр. мова, рос. мова, нім. мова, алгебра, геометрія, фізика, хімія, старинна історія, конституція ССРСР і УССР, географія, ботаніка, зоологія, креслення, спів і військова підготовка.

Предмети навчання середніх шкіл: укр. мова і література, рос. мова і література, нім. мова, алгебра, геометрія, історія ВКП /б/, фізика, хімія, анатомія, психологія, астрономія і військова підготовка.

Рільничий технікум в Черниці.

П.ч.	Прізвище та ім'я	Національність	Партійність	Освіта
1.	Козаренко Іван	українець СУЗ	партійний	вища освіта /дир./
2.	Ришитюк	українець СУЗ	безпартійний	вища освіта
3.	Мигович Володимир	українець ЗУЗ	безпартійний	вища освіта
4.	Говда Теофіль	українець ЗУЗ	безпартійний	вища освіта
5.	Ришитюк Мотя	українка СУЗ	безпартійна	вища освіта
6.	Козаренко Віра	українка СУЗ	безпартійна	вища освіта
7.	Козаренко Надя	українка СУЗ	безпартійна	вища освіта
8.	Соловійов Микола	руський	партійний	вища освіта
9.		руський	партійний	воєнрук

Викладова мова українська. Предмети навчання: укр. мова і література, рос. мова і література, історія СРСР, алгебра, геометрія, хімія, фізика, тваринництво, рослинництво, городництво і садівництво, землеробство, селекція, організація с/г /економіка/, механізація, воєнна підготовка.

При школі є два гуртожитки: мужеський /на 40 осіб/ і жіночий /на 30 осіб/.

При школі є також комсомольська організація, яка начисляє 31 чл., з того 29 укр. зі СУЗ, а 2 укр. ЗУЗ. Організація ця є досить активна. Зорганізувала охорону школи і господарства з 19 осіб /комсомольців/ під керівництвом воєнрука школи, видає свою стінгазету, дає дописи до шкільної стінгазети, влаштовує мітинги, доповіді і т. д. Два рази тижнево роблять сходини, на яких дуже часто мають доповіді секретарі райпарткому, райкомсомолу чи начальник НКВД.

Загальне число студентів 185.

Студенти дістають державну стипендію: 1-ий курс – 120 крб., 2-ий курс – 160 крб., 3-ій курс – 180 крб.

Зараз перевели електрифікацію школи і господарства.

При школі знаходиться підсобне господарство.

9. Культурне життя:

Клуби є майже в кожному селі, але вони не є чинні. Головами клубів по селах є призначені місцеві люди, а подекуди учительки, переважно східнячки. Головам клубів платять місячно по 150 крб. Активні клуби є тільки в Миколаєві і Роздолі. В Миколаєві головою клубу є Табаркевич Степанія, укр. ЗУЗ. Діяльністю цього клубу керують комсомольці зі східних областей. Влаштовують часто забави з танцями, вистави, вечірки і т. п. Тут часто заїжджає кінопересувка. При клубі є також бібліотека. Менш активний клуб є в Роздолі. Головою клубу є учителька східнячка /комсомолка/. Тут також часто влаштовують забави з танцями і вечірки. При клубі є зорганізований аматорський гурток. Місцеве населення в забавах участі зовсім не бере. На вистави ходить переважно молодь. По клубах часто відіграють вистави аматорські гуртки при місцевих школах.

В м. Роздолі знаходиться Дім Стариків, в якому постійно перебуває ок. 100 осіб непрацездатних і малолітніх дітей-безбатченків /самі східняки/.

Адміністрація Дому Стариків в Роздолі.

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Гіряк Микола	українець ЗУЗ	безпартійний	директор
2.	Гранда Михайло	укр. з-за Керзона	безпартійний	зав.господарств.
3.	Камінський Володимир	українець ЗУЗ	безпартійний	бухгалтер
4.	Гуняк Василь	українець ЗУЗ	безпартійний	бухгалтер
5.	Федусевич Карло	українець ЗУЗ	безпартійний	магазинер
6.	Федусевич Галя	руська	безпартійна	сестра/ст.саніт./
7.	Федусевич Катерина	українка СУЗ	безпартійна	медсестра

Крім того ще є 6 чл. обслуги і 4 робітники.

10. Санітарна ділянка:

Завідуючим райздороввідділом є лікар Худан Бердев, грузин, партійний. Крім нього, ще є 6 санітарок-федчерок /східнячки/.

В Миколаєві знаходиться шпиталь для цивільного населення і військових. Директором шпиталю є лікар Коваль, руский, партійний. Крім нього, ще є дві лікарки /руські, безпартійні/ і 4 федчерки, з того дві руских, безпартійних, а дві українки зі СУЗ. При шпиталі є аптека, але ліків в ній майже немає.

В Роздолі є амбулаторія, в якій працює 7 осіб. Директором є лікар, українець зі ЗУЗ і крім нього, 6 федчерів і санітарів. При амбулаторії останнього року зорганізували шпиталь для цивільного населення і військових, з малою аптечкою. З цього шпиталю населення мало користає, через брак ліків і примішень.

В кожному селі, крім Тростянця, знаходяться санпункти. На кожному санпункті є по одній санітарці. Всі вони є зі східних областей, майже самі українки. Освіта їх переважно є 7 кл. середньої школи і медичний технікум. На санпункти жодних ліків не приділяють, хіба деякі санітарки купують їх приватно.

Чистота міст стоїть на дуже низькому рівні, бо уряд до цього не прикладає жодної уваги.

Заражених на венеричні недуги в ворожому середовищі є досить багато. В самому райцентрі Миколаєві начисляється їх приблизно 135 осіб.

11. Пропаганда:

В райцентрі Миколаєві є друкарня, яка випускає свою газету «Перемога» орган райради депутатів трудящих і райкому КП/б/У/. Тираж 2 500 примірників.

Редакція «Перемоги».

П.ч.	Прізвище та імя	Національність	Партійність	Функція
1.	Товстий	українець СУЗ	партійний	директор
2.	Розстальна	українка СУЗ	партійна	відпов.редактор
3.	Гнатів	українець ЗУЗ	безпартійний	

Крім того ще є 3 підрядні особи.

Назви і кількість часописів, які приходять в терен:

1. Правда 38 прим.
2. Радянська Україна 154 прим.
3. Колгоспник України 31 прим.
4. Радянський Селянин 75 прим.
5. Молодь України 64 прим.
6. Зірка 20 прим.
7. Большевицька Правда 32 прим.
8. Радянське Слово 195 прим.
9. Перемога 175 прим.

Крім вище поданих газет, до кожної сільради і установи приходять газета «Відомості Верховної Ради» /виходить в

Києві/. В вище зазначеній кількості газети приходять постійно, крім цього, населення купує газети в містах по кіосках.

Протягом звітного часу райпартком зорганізував по всіх заводах стінгазети. Дописи до стінгазет подають працівники адміністрації і робітники. В цих газетах поміщують переважно статті про норми виробітку, соцзмагання, трудову дисципліну робітників, самокритику, статті в честь Сталіна і інших радянських визначних і заслужених людей.

В місяці січні відбулися по деяких селах мітинги в справі виборів до Верховної Ради УССР. На мітингах говорили про положення виборів, хто є кандидатом в депутати в нашій виборчій окрузі, його біографії і ін. Але такі передвиборчі мітинги по всіх селах не перевелися. Були, наприклад, випадки, що приїхав до села на мітинг партійний з району в справі підготовки до виборів, голова зараз його запровадив на обід, випили пів літра горілки, відтак списав протокол, що мітинг відбувся і скільки було присутніх людей, голова і секретар підписали і з тим він відїхав. Так само відбувалася агітаційна підготовка у всіх селах по участках, до яких були прикріплені учителі і актив сільради.

Протягом січня відбулися по деяких селах мітинги в справі держзакупки, мясопоставки, молокопоставки і податку, а також по деяких селах були мітинги з намаганням зорганізувати при клубах комсомол.

12. Ворожі акції:

Облави:

Від дня 30.XI.1946 через 7 днів большевики переводили облаву на Стільський та Ілівський ліси і рівночасно на села: Стільсько, Ілів і Дуброва. Облаву переводили дуже стисло. Знайшли кілька криївок в лісі і одну криївку в с. Стільсько, яку вимінували разом з будинком. В часі облави дня 5.XII. большевики наскочили на табор наших повстанців, в наслідок чого зістав вбитий один наш стрілець. Большевики втратили: одного вбитого і 3-ох ранених. Облаву переводив відділ допоміжних військ НКВД, який прибув зі Львова і районний відділ допоміжних військ НКВД, разом в силі ок. 100 чл.

Від дня 4. до 7.XII.1946 р. большевики в силі 4-ох сотень переводили облаву на приيمنський ліс . Облава не дала їм жодного висліду.

Дня 22.XII.1946 р. в с. Тростянець переводили большевики облаву, перевіряючи всі хати. Зі собою водили хлопця, якого арештували в с. Демня, якому заложили старого кріса і торбу.

Дня 23.XII.1947 р. большевики перевели стислу облаву на с. Ілів. Село обступили ще звечора. Висліду не було жодного.

Провірки:

Дня 1.XII.1946 р. большевики в силі 40 чл. переводили перевірку в с. Воля Велика. Висліду не було жодного. Цього самого дня ця сама група переходила через Приيمنський ліс.

Дня 14.XII.1946 р. большевики в числі 12 чл. перевели в деяких хатах перевірку в с. Воля Велика.

Дня 23.XII.1946 р. большевики в числі 15 чл. перевели перевірку в 3-ох господарствах в с. Ілів.

Дня 24 і 25.XII.1946 р. большевики в числі 10 осіб перевели стислу перевірку кількох господарств в с. Березина. Висліду не було жодного, вечером ці самі большевики зробили в селі засідку.

Дня 25.XII.1946 р. большевики в числі 12 чл. перевели стислу перевірку господарств і в церкві в с. Крупську.

Дня 26.XII.1946 р. большевики переводили перевірку в с. Пісочна. Ця група в числі 50 чл. мала 8 псів.

Дня 15.XII.1946 р. большевики в числі 15 чл. переводили перевірку по деяких хатах на присілку Остра с. Держова.

Дня 4.1.1947 р. большевики в числі 15чл. зробили перевірку в с. Рудниках в кількох підлісних господарствах.

Дня 5.1.1947 р. ніччю приїхала до с. Рудники частина обласного «ББ» і 20 большевиків з району, а днем робили стислу перевірку /розбирали загати, стінки, здирали підлоги і ін./.

Дня 6.1.1947 р. перед вечером група большевиків в числі 12 чл. приїхала автом до с. Рудники, обступили на краю села два господарства, не випускали нікого з хат. Вони думали, що до цих хат прийдуть повстанці. Почекали так кілька годин, пішли по селі. В селі завважили наших повстанців, які виходили з хати. Большевики обстріляли їх, однак наші відступили без втрат.

Відтак зайшли до цього господаря, вивели його з хати босого і водили по снігу, щоби признався хто в нього був. Зараз таки арештували дочку цього господаря.

Дня 6.1.1947 р. група большевиків з участковим Захаровим в селі Держів в числі 12 чл. робили нічню провірку по селі, переважно по крайніх хатах. Ця сама група кватирувала в селі протягом 3-ох днів.

Дня 14.1.1947 р. група большевиків з участковим Захаровим в с. Держові робила перевірку.

Дня 17.1.1947 р. большевики в числі 15 чл. робили перевірку в с. Крупсько.

Дня 21.1.1947 р. большевики робили перевірку в лісі між сс. Стільсько, Ілів і Дуброва. Від цього часу ходять групи большевиків по цьому лісі, шукаючи за слідами, підслухують і обсервують чи не видно диму. Також ходять розстрільною по полі між сс. Стільськом і В. Великою.

Дня 22.1.1947 р. група большевиків в числі 15 чл. переводила перевірку в с. Рудниках в підлісних хатах.

Дня 13.2.1947 р. большевики в числі 15 чл. робили перевірку в с. Веринь.

Засідки:

Від дня 8 до 19.XII.1946 р. большевики робили засідки в с. Рудниках, найбільше по крайніх хатах і попід ліс.

Дня 20.XII.1946 р. большевики робили засідки в с. Устя, від ліса.

Дня 25.XII.1946 р. большевики робили засідки в с. Київці.

Дня 19 і 21.XII.1946 р. большевики робили засідки в с. Березина.

Дня 6–8.1.1947 р. большевики робили засідки в с. Березина.

Дня 11.1.1947 р. большевики робили засідки в с. Ілів.

Дня 13.1.1947 р. в с. Крупсько большевики робили засідку, на яку найшли наших 3-ох повстанців. Большевики відкрили по них вогонь, і вбили одного цивільного хлопця /тяжко ранений по двох днях помер/. Наші відступили без втрат.

Дня 17.1.1947 р. коло с. Тростянець большевики зробили засідку на шосі Львів – Стрий. Туди переходило двох наших

повстанців. Большевики відкрили по них сильний вогонь, але наші відступили без втрат.

Дня 18.1.1947 р. в с. Київці між хатами большевики робили засідки.

Дня 8.ІІ.1947 р. в с. Ілів большевики зробили засідку.

Дня 20.ІІ.1947 р. в с. Березина 3-ох повстанців переходили дорогою, нашли на большевиків, які почали їх здержувати. Повстанці відкрили вогонь і вбили 2-ох большевиків, а одного ранили.

Наскоки:

Дня 30.ХІ.1946 р. в Прийменському лісі двох наших повстанців нашло на большевиків, які йшли на облогу до с. Стільська. Большевики почали за ними погоню, але повстанцям вдалося від них відвзятись.

Дня 5.ХІІ.1946 р. в с. Рудниках застукали в хаті 3-ох стрибків при вечері одного повстанця. Стрибки відкрили по хаті вогонь. На підмогу їм прийшло ще 7-ох большевиків, які були в поблизу. Він довший час відстрілювався і видістався через вікно надвір. В той час інші наші повстанці відкрили вогонь по большевиках, які панічно втекли. За кілька годин приїхало автом 30 большевиків і зрабували це господарство.

Дня 13.ХІІ.1946 р. в с. Пісочна повстанці стрінулися з одним сержантом /партійним/, який ходив по селі на нічну провірку. Коли він їх здержував, повстанці відкрили вогонь і вбили цього сержанта.

Дня 18.ХІІ.1946 р. ніччю до села Рудники приїхало 30 большевиків, розділилися на три групи і розійшлися на засідки. Досвіта 6-ох наших повстанців заквартирували в одній хаті, в сусідстві якої була група большевиків, що були на засідці. Большевицький стійковий завваживши рух, прийшов до тої хати, де були повстанці і зачав питати їх що вони за люди /повстанці були всі в большевицьких уніформах/. Повстанці відповіли, що вони є з сусіднього району. Однак він доміркувався, вискочив з хати, закликав решту большевиків, які зараз позаягали напроти дверей тої хати, де були повстанці. Повстанці перші відкрили по них вогонь і повисакували з хати. Зараз на місці зістало вбитих двох большевиків, в тому один

лейтенант. Наші розбилися на дві групи і почали відступати. Большевики за одною групою почали погоню, але повстанці відстрілюючись встигли добитись до ліса /3 км./ випереджуючи другу групу большевиків, які їх перетинали. В часі стрілянини згоріла від запальних куль польська хата, в якій мешкали переселенці. З нашої сторони втрат не було. Зараз з району приїхало ще більше большевиків і робили по селі перешуки через 5 днів.

Дня 6.1.1947 р. в с. Воля Велика большевики наскочили на хату, де було двох наших повстанців. На той час надійшов ще один наш повстанець, якого большевики почали стримувати і питати за документом. Тоді він з пістолі вбив одного большевика, а двох ранив і сам відступив. В цьому моменті вискочив з хати один повстанець, а другий виліз на стрих і коли большевики зачали обстрілювати хату зівстав убитий. Від ракети, в часі стрілянини згорів один будинок. На другий день приїхало з району більше большевиків, грабували два господарства, забрали нашого вбитого і від'їхали до району.

Провокації:

Дня 5.XII.1946 р. в с. Воля Велика нічю, ходили по селі в поперебираних большевиків в різноманітні уніформи і питали людей, де є підозрілі особи, чи господарі, брали цивільних хлопців, щоби їм збирали хліб і молоко.

Дня 1.1.1947 р. до с. Рудники приїхало 15 НКВД-истів. Частина з них перебралася за «бандьорів» і зайшли від ліса до одного господаря, говорили щоби він їх сховав перед большевиками. Як тільки господар їх сховав, зараз прийшли решта большевиків, знайшли цих «бандьорів» і сильно побили господаря, відтак робили в нього до рана перешуки.

Арешти:

Дня 1.XII.1946 р. в с. Ілів большевики арештували 5 осіб.

Дня 3.XII.1946 р. в с. Ілів большевики арештували 15 осіб.

Дня 13.XII.1946 р. в с. Ілів большевики арештували дві дівчини і зрабували 7 коней і 5 коров.

Дня 19.XII.1946 р. в с. Київці большевики арештували 4-ох мужчин, яких по кількох днях звільнили. Цього ж дня по деяких хатах робили перешуки.

Дня 23.XII.1946 р. в с. Київці большевики арештували одного хлопця.

Дня 25.XII.1946 р. в с. Устя большевики арештували господаря Клим Григорія і жінку Костко Христина.

Дня 1.1.1947 р. в с. Київець большевики арештували дві дівчини, Шайгец Рузалію і Шайгец Анну. По часі їх звільнили.

Дня 11.1.1947 р. в с. Малехів большевики робили перевірку, при тому арештували Жовтака Миколу /літ 14/.

Дня 6.II.1947 р. в с. Малехові большевики арештували 7 осіб. По часі 4 дівчат відпустили.

Дня 9.II.1947 р. в с. Держів большевики арештували Кіндій Марію і Пасемко Рузалію, закидуючи їм те, що будьтоби вони вкинули до урни бюлетень з написом Смерть Сталіну і його депутатам, «Хай живе Степан Бандера», і «Хай живе Самостійна Україна». По слідстві ствердили, що не вони вкинули і звільнили їх.

Дня 20.II.1947 р. в с. Пісочна большевики арештували Гусак Анастасію. За її всипою арештували 8 дівчат і три жінки. По переслуханню 3 дівчини і 3 жінки звільнили. Дівчат: Мороз Катерина, Кардаш Степанія, Мороз Степанія, Мних Ольга і Грещук Ольга – забрали до Дрогобича.

Грабежі і вбивства:

Дня 26.1.1947 р. в с. Ілів большевики робили перевірку і зрабували в одного господаря 5 літрів спирту, який він дістав за вивізку дров.

Дня 28.II.1947 р. один господар Флякович Юрко зі с. Тростянець їхав автом до Стрия на ярмарок. На цьому самому авті їхало ще кілька цивільних осіб і 2-ох НКВД-истів. НКВД-исти підглянули, що він має більше грошей, кинулись на нього, замордували і забрали 3 000 крб. Побачивши це другі люди, які їхали разом, зачали з авта в бігу вискакувати. Авто підїхало ще кількасот метрів, стало, тоді НКВД-исти трупа викинули до рова і поїхали дальше.

Крадежі:

Дня 14.XII.1946 р. в с. Київцеві ніччю 8 большевиків з гарнізону, який стаціонує в Роздолі вкрали в господаря Барщевського Павла 3 фіри сіна, закрали всі кури, гуси /10 шт./.

Дня 17.XII.1946 р. ніччю в с. Київцеві ці самі большевики знову вкрали в господаря Карпінського Павла 3 фіри сіна.

На тиждень перед виборами до Верховної Ради УССР дали майже по всіх селах. По деяких селах були гарнізони з району, а подекуди були з частин ЧА. Гарнізони ЧА не переводили жодних акцій. Зараз по виборах всі гарнізони стягнули.

Дня 11.II.1947 р. лісоруби, які кватирують в с. Малехові застрілили свого командира /по національності татарин/, ст. лейтенант, за то, що їх приганяв до роботи. При протоколі склали, що він поїхав до Ходорова.

Дня 7.II.1947 р. в с. Стільську большевики арештували 2 особи, яких зараз засудили: Колачковський Василь літ 40 – дістав 15 літ і Гумінецька Степанія – дістала 10 літ.

Дня 19.II.1947 р. в с. Ілів большевики з Бібрецького р-ну арештували 4 особи. По переслуханню 2 випустили, а Триндяк Пазю і Гринишин Настю забрали до Львова.

Наше середовище.

1. Постава мас до ворога.

Большевицька пропаганда не має успіху і на маси не має впливу. Адміністративні зарядження маси добровільно не виконують, так що уряд мусить вживати до помочі НКВД. При здачі держзакупки м'ясо- і молокопоставки мусить НКВД приложити багато зусилля. Речинці здачі проволікають, так що большевикам приходится скликати мітинг, на якому погрожують населенню конфіскацією всього майна, але це також багато не помагає. Тоді вже прикріплений до села партійний разом з НКВД ходить по селі і стягає силою, хочби останне. На мітинги населення майже не ходить. Багато випадків є, коли приїде з району партійний на мітинг, розійдуться десятники по селі скликати людей, промине кілька годин і коли ніхто не прийде, партійний мусить вертати з нічим назад. Мітинг большевикам вдасться перенести тільки в неділі чи свята, коли їм вдасться силою зігнати людей. Дуже часто трапляються

випадки, коли большевики зайдуть до хати їсти, крадуть все, що тільки попаде під руки. Тому господарі мусять пильнувати їх на кожному кроці. В випадку, коли вже щось з під рук вкраде, господиня наробить крику, називаючи його різною лайкою, силою відбирає і виганяє з хати.

2. Постава мас до нашого руху.

Населення ставиться до нашого руху прихильно і допомагає нам матеріально, розвідкою і ін. Передвиборча лозунгова акція вплинула на маси так, що в часі виборів прийшлося большевикам силою гнати людей до виборчої урни, тяжко при тому побиваючи.

3. Оцінка світової і нашої ситуації.

В нашій політичній ситуації населення досить добре зорієнтоване, внаслідок безпосередніх зустріч і розмов з повстанцями, лозунгових акцій і нашої літератури, яку постійно роздається між населення, а головно між молодь. Зараз маси цікавляться дуже політичними подіями, які на їх думку повинні наступити з весною. Черпають ці вістки з большевицької преси і вісток, які розповсюднують їх люди, котрі постійно їздять до міст. В останньому часі населення заінтересувалося відставкою державного секретаря Америки Вірнса і що на його місце прийшов ген. Маршалл. Люди говорять «що аж тепер буде війна, через це, що Маршалл бив китайських комуністів». В загальному скрізь населення вірить, що війна на весні мусить розпочатися.

4. Віроісповідання.

Справа віроісповідання зараз притихла. Не порушує її ні уряд, ні населення про це не говорить.

5. Санітарний стан.

Заразливих хворіб між населенням майже не стрічається. Чистота на низькому рівні, з огляду на тяжкі обставини життя і брак гігієнічних середників. Влада не прикладає до цього жодної уваги. Так напр., в селах по санпунктах санітарки не одержують жодних ліків. Венеричні недуги між населенням стрічається

дуже рідко, а переважно по селах. Тільки в райцентрі начисляється їх ок. 15 осіб венерично хворих.

6. Господарський стан.

Населення з огляду на великі задачі контингентів, які большевики здирають в немилосердний спосіб, з харчевих запасів є майже вичерпані. Найгірше під цим оглядом представляються села: Дуброва, Ілів і Стільсько, де більша половина людей вже від Різдва осталося без хліба, але це також в меншій кількості трапляється по всіх селах нашого терену. Дещо краще представляються села по південній стороні Дністра. Багато на господарський стан вплинула харчева допомога населення голодуючим зі СУЗ, яких ціла маса цілий час ходить по всіх селах. І так до кожного господарства пересічно приходиться по 20–30 голодуючих денно.

7. Суспільна опіка.

Допомога для населення: – 3 000 крб. і 180 кг. збіжжя

Допомога для східняків: – 3 700 крб.

Допомога для родин підпільників: – дві парі верхів на чоботи

Допомога для родин підпільників: – 340 кг. збіжжя

8. Переселенці.

В нашому терені переселенці знаходяться в слідуючих місцевостях:

Розділ. – 141 родин. Походять з слідуючих повітів і сіл:

пов. Ліско; села: Вільсько і Царинське;
пов. Ярослав; села: Рожнітів, Крековичі,
Бібрка, Полунятичі, Воля Розвенецька,
Частковичі, Сянява;
пов. Сянок; села: Вислік Великий.

Березина. – 23 родини /104 осіб/. Походять з пов. Ліско, село Більсько і Царинське; з повітів: Ярослав і Сянок, село Вислік Великий.

Миколаїв. – 37 родин. З повітів: Перемишль і Ярослав.

<u>Дороговиже.</u>	–	4 родини /20 осіб/.
<u>Малехів.</u>	–	6 родин /27 осіб/.
<u>Держів.</u>	–	11 родин з пов. Ярослав, село Псьонатичі і 21 родину з пов. Ліско.
<u>Рудники.</u>	–	8 родин з пов. Ліско, село Царинське.
<u>Черниця.</u>	–	3 родин з пов. Ліско.
<u>Пісочна.</u>	–	3 родин з пов. Ліско.

З большевицької сторони переселенці допомоги не дістають. Їх матеріальний стан поганий. Більшість з них не забезпечена харчами, одягом і взуттям. Большевики використовують їх поганий матеріальний стан і змушують їх вступати до стрибків. Так напр., в Роздолі вдалося їм zorganizувати охорону пивзаводу і шевського артілю в числі ок. 14 чл. В деяких місцевостях большевики наполягають на них, щоб закладали колгосп.

Наші повстанці при кожній нагоді заходять до них, розмовляють з ними на політичні теми, розяснюють їм завдання і ціль нашої боротьби, а також дають їм читати нашу літературу. Більшість з них про нашу боротьбу знають ще попередньо і розповідають про повстанські дії на тих теренах, звідки вони приїхали.

Загально нашим рухом цікавляться і прихильно до нього відносяться. Большевицька пропаганда на них не має впливу.

9. Українці зі СУЗ.

Українці зі східних земель займають переважно керівні пости в районній адміністрації, керівні пости по заводах і учителі, а звичайних робітників мало. По селах є тільки учителі, санітарки і по заводах на керівних постах. Матеріальний стан їх є поганий. Харчевий приділ дістають малий, зарплата на прожиток взагалі не вистачає. Учителі і санітарки по селах дістають харчі від сільрад.

Українці зі східних областей, які живуть по селах, про нашу боротьбу майже всі добре поінформовані з особистих розмов з ними, листівок і нашої літератури, яку їм дається. Натомість ті, які мешкають по містах про нас і про нашу боротьбу знають дуже мало, багато з них вважає нас за таких, якими нас представляють большевики. Більшість з них не

задоволені з існуючого ладу. Всі, які поінформовані про нашу боротьбу і програму нашої будучої держави, відносяться до нашого руху прихильно.

Цілий час приїздить маса голодуючих зі східних земель і Басарабії за хлібом. Розповідають про страхітливий стан голоду, який панує на всіх Східних Українських Землях. Багато між ними приїздить за хлібом демобілізованих червоноармійців, а навіть старшин і розповідають, що вернувши додому не мали з чого жити і мусять їхати за прошеним хлібом. Деякі привозять одяг, взуття і інші речі й за кусок хліба примушені їх міняти. Між населенням явно проклинають Сталіна, партію, НКВД і колгоспну систему. Багато з них говорять, що вже назад не будуть вертати, бо не хочуть вмирати голодовою смертю, а тут вони нанялися б на роботу тільки за прохарчування. Між ними НКВД пускає багато розвідчиків.

10. Осяги нашої пропаганди.

Червоноармійці, які стаціонують на нашому терені інтересуються нашим рухом. Коли появлялися наші листівки, як напр., противиборчі, червоноармійці радо їх читали і говорили між собою, що «бандьори пишуть правильно, бо нам говорили, що по скінченню війни нас розпустять додому, колгоспи розв'яжуть і буде нам добре житися, а зараз того не сповнюють». Були випадки, що наші повстанці особисто зустрічалися з червоноармійцями, розповідали їм про ціль нашої боротьби, дали їм наші листівки, які вони опісля давали читати своїм товаришам. При стрічі з голодуючими з східних земель, а також учителями східняками і працівниками установ, самі вони домагаються від повстанців нашої літератури.

11. Наші акції.

Дня 28.XII.1946 в с. Черниця наші повстанці зробили засідку на стрибків. На засідку найшов один стрибок /східняк/, якого вбили і здобули автоматичний СКТ. На другий день 15 большевиків робили в селі трус.

Дня 23.II.1947 в с. Дороговиже наші повстанці вбили голову сільради /жид, східняк/, який тероризував село і намагався в селі заложити колгосп.

12. Національні меншини.

Миколаїв – поляків – 20 осіб, жидів – ок. 5 осіб.

Розділ – поляків – ок. 20 осіб.

Березина – поляків – 6 родин.

Держів і Черниця – поляків – 11 родин.

В сс. Держів, Черниця, Березина, Крупсько та в Роздолі є багато родин мішаних /українців з поляками/. Ці поляки подають себе українцями.

Відношення поляків до нас прихильне. До влади ставляться так як українські маси.

Постій, дня 5 квітня 1947 р.

Поліщук

***ГДА СБУ. – Ф. 13. Спр. 376. Т. 76. Арк. 87–111.
Копія. Машинопис.***

*Стаття надійшла до редакції 16.03.2023 р.
Стаття рекомендована до друку 17.04.2023 р.*